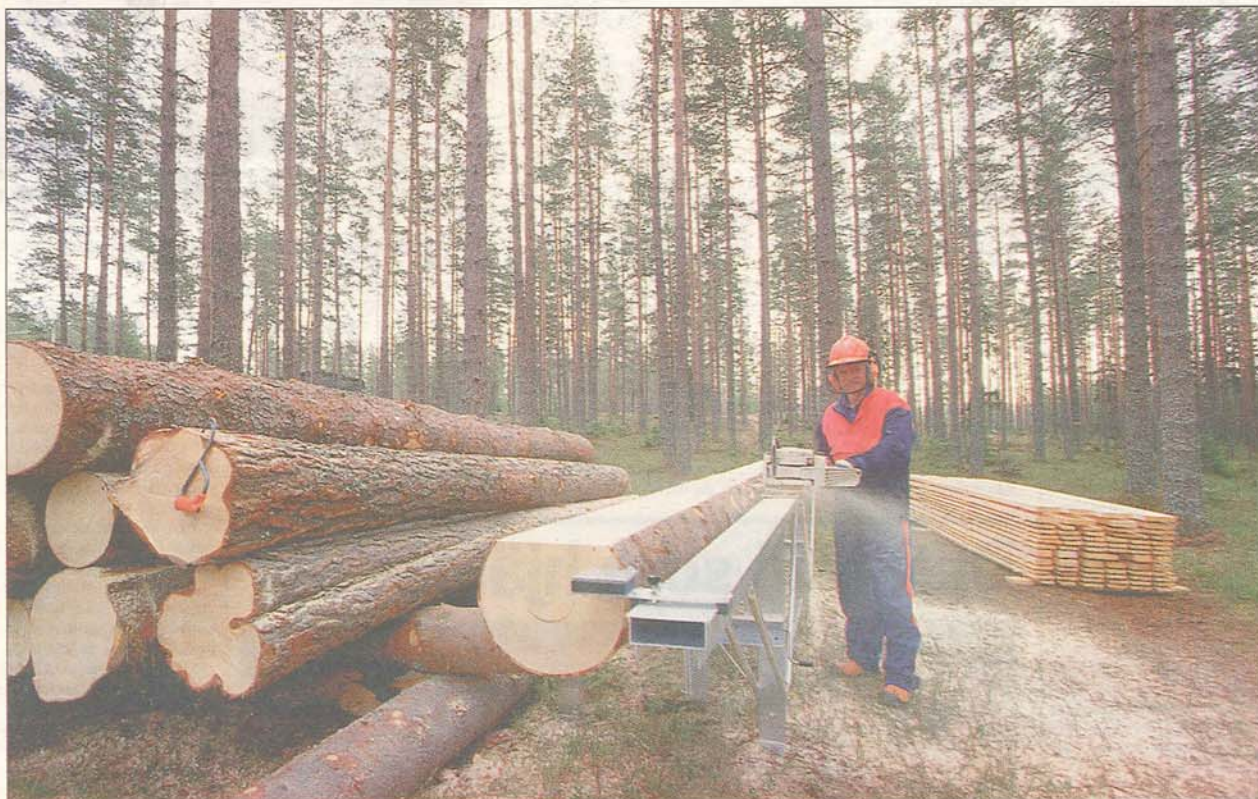

NYSÅGAT

Tidningen från Logosol om skogsbruk och sågning

Årgång 1994

Världens mesta sågverk

Solosågen var det första riktiga minisågverket. Det är fortfarande det bästa, mest tillverkade och utprovade sågverket på marknaden. Och i år växer tillbehörssortimentet runt Solosågen. I den här tidningen får du veta mer om det senaste inom småskalig trähantering och alla de möjligheter som öppnar sig med ett eget sågverk.

Nöje för direktör

Björn Sprängare har råd att köpa virke på brädgården. Han är koncernchef för Trygg-Hansa och en av Sveriges mest kända företagsledare. När andra spelar golf ställer han sig vid Solosågen och producerar virke till gården utanför Sundsvall.

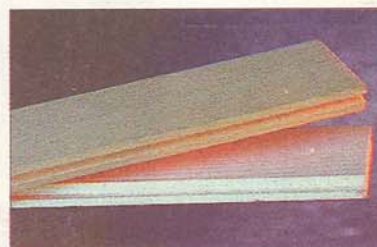
Mittuppslaget

Tjäna pengar på din Solosåg

Om du offrar lite av din fritid, så kan Solosågen bli rena pengamaskinen. – Utan problem sågar du ihop en extra månadslön, säger Lars Rosengren som säljer virke till snickerier. Hans kunder lider brist på svenska ädelträd. Och vad är det? Samma sak som kallades skräpskog och bekämpades på hyggena. Nämligen björk, al, asp, rönn och annan "slyskog". För sågad björk av bra kvalitet betalar snickerierna 3000 kronor per kubikmeter. Hur du tjänar reda pengar på ditt sågverk, läser du på:

Sidan 6

En världsnyhet

Det här är resultatet av årets nyhet från Logosol, en maskin som revolutionerar småskalig sågning. Vad det är, läser du på:

Sidan 3

Press stopp

Vid pressläggningen av den här tidningen inkom Kjell Gidmark, Härnösand, med ett mycket bra förslag till förbättring av Solosågen.

Kjell äger en Solosåg och har genom åren bistått med många genomtänkta idéer.

Den senaste är så bra att den sätts i produktion med omedelbar verkan.

Det är en extra linjalbit med gångjärn. Vid filning faller man upp yttersta biten av linjalen och motorsåg eller elsåg kommer i perfekt läge för filning på några sekunder.

Logosol kan erbjuda det nya tillbehöret redan i sommar.

Solosågen över hela världen

Logosol har träffat ett avtal med världens största motorsågsstillverkare Stihl i Tyskland.

Det innebär att Stihl säljer Solosågen som egen produkt över hela världen.

Solosågen finns med i Stihls huvudkatalog. Broschyrer och instruktionsböcker har tryckts upp på flera språk. Oavsett språk heter sågverket Logosol.

Exporten ökar och nya länder tillkommer hela tiden. Exempel är Tyskland, Kanada, Frankrike, Australien, Surinam och nu senast Sydafrika.

Nu kan du stöta på Solosågen på de mest oväntade ställen.

En härnösandsbo tittade nyligen in på Logosol och berättade att han varit på semester i Thailand. När han promenerade runt i djungeln hörde han hur det brummade. Ljudet tilltog och helt plötsligt fick han se en Solosåg.

NYSÄGAT

Redaktion:
Janne Näsström, Anders Jacobsson, Monica Nygren och Lasse Näsström

Produktion:
Sjöberg Reklam, Västervik

Tryck:
Nya Norrland,
Härnösand

LOGOSOL

Industrigatan 13
871 53 Härnösand
Tel 0611-182 85
Fax 0611-182 89

"Vi är inte nöjda bara för att ditt sågverk fungerar"

Att såga med en Solosåg är lätt och roligt.

Många gamla sågare har med stor förvåning konstaterat att med en Solosåg klarar vem som helst jobbet som tog dem åratals att fullända.

Men gamla kunskaper är inte bortkastade. Att såga är fortfarande en stor konst, även om själva hantverket går som en dans.

Sågning är en intellektuell utmaning, konstaterar Trygg-Hansas koncernchef Björn Sprängare i en artikel i den här tidningen. Det har han alldeles rätt i.

Trä kräver kunskap och mångårig erfarenhet för att komma till sin rätt.

Det är hur lätt som helst att såga upp en stock, betydligt svårare är det att få maximalt utbyte och högsta kvalitet.

Det här är skälet till varför du ska välja Solosågen. Från andra leverantörer får du ett sågverk och en monteringsanvisning, inget mer.

Misstagen får du göra själv.

Nytta av sågverket

Vi tycker att det är en självklarhet att du ska ha nytta av ditt sågverk. Då räcker det inte med en garanti som endast gäller för tillverkningsfel på produkten.

Vi blir lika bekymrade om du inte lyckas med sågningen.

När du köper Solosågen får du en tjock instruktionsbok som beskriver allt från hur du monterar och ställer in sågverket till hur du postar stocken.

Det är en steg-för-steg-anvisning som innefattar varje del av sågningen, o m hur du filar kedjan.

Grundligt provad

Men det är omöjligt att få med allt som kan uppstå när sågverket används ute i fält. Därför är du alltid välkommen att ringa till oss.

Blir inte plankor och brädor så bra som du förväntat dig, är hjälpen aldrig längre bort än närmaste telefon.

I grannskapet har du alltid en eller flera rutinerade Solosågare, som kan sågverket från grunden.

Det är fördelen med att välja Sveriges och världens mest sålda sågverk.

Att Solosågen är väl utprovad och att barnsjukdomarna ligger

– Vi är inte nöjda bara för att sågverket är tekniskt felfritt. Du som sågar ska också få ett bra sågresultat, säger Bengt-Olov Byström, VD på Logosol.

flera tusen sågverk bort ökar bara chanserna att du lyckas.

Statens Maskinprovningar har testat Solosågen vid två tillfällen med alla fyra sågalternativen, i standardversion och förstärkt utförande.

Testprotokollen har nummer 3333 och 3380 och kan kostnadsfritt beställas från Logosol.

Statens Maskinprovningar har utarbetat en standardiserad provningsmetod som gör att alla såg-

verk, oavsett typ, kan jämföras med varandra.

E5000 snabbast

Det hittills vassaste motorsågsverket är Solosågen med elsågen E5000.

Med manuell matning sågar den 0,32 kubikmeter per timme eller 2,56 m³ på en 8-timmarsdag.

I tiden ingår alla moment såsom påläggning, inställning, undanläggning av bakar och ströläggning.

I ett modernt enmansbetjänat cirkelsågverk är en normal dagsproduktion för en man ca 5 m³.

Den som sett en skicklig cirkelsågare i full aktion blir förvånad över att skillnaden i dagsproduktion inte är större.

Själva sågsnittet med cirkelsåg går ju många gånger snabbare än med Solosågen.

Förklaringen är att största tiden går åt till hantering av virket. Framrullning av stock, uppströning av virke och omhändertagande av bakar tar ungefär lika lång tid i en cirkelsåg som i en Solosåg.

Din förtjänst

När vi utvecklade Solosågen hade vi inte en tanke på att den skulle kunna användas som inkomstkälla. Naturligtvis används också våra produkter i huvudsak till husbehovsågning.

Men vi får allt oftare höra att våra kunder åtar sig sågning och o m tjänar pengar med sitt sågverk.

Snickerifabriker är villiga att betala 3 000 kr per kubikmeter för sågad björk av bra kvalitet.

I den här tidningen säger jag att man kan tjäna en extra månads-lön om året på det här sättet. Det finns Solosågare som redan idag tjänar flera gånger mer.

Den som sågar mycket kan öka dagsproduktionen betydligt genom att utrusta sin elektriska Solosåg med automatmatning.

Bengt-Olov Byström

Det är vi som hjälper dig

2 års garanti på allt

Du vet väl att Logosol har ovanligt bra garantier.

Du får 2 års garanti på allt du köper från Logosol med undantag från förslitningsdetaljer som svärd och kedjor.

Garantivillkoren är enkla. Om en produkt från Logosol går sönder, får du nödvändiga reservde-

lar, reparation eller ny produkt.

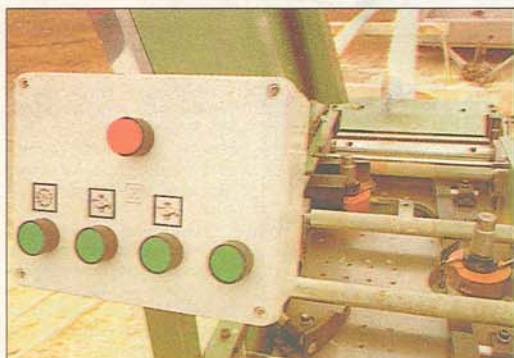
Även efter garantitiden är du ovanligt tryggt med Logosol. Alla reservdelar finns på lager, såväl till sågverk, sågaggregat som till alla tillbehör som ingår i det breda programmet. Ring eller skriv till Logosol och delarna skickas snabbt och bekvämt hem till dig.

Hela det här gänget står till ditt förfogande om du köper en Solosåg.

Alla är anställda för att hjälpa dig, endera med kundservice och försäljning eller för att utveckla nya produkter. Huvuddelen av tillverkningen sker hos underleverantörer i Härnösand och runt om i Sverige

Logosol presenterar världsnyhet

Panelhyvel för vanligt folk

Logosols nya panelhyvel är enkel att använda. I förgrunden syns manöverpanelen. Det är bara att starta och sticka in plankan. Ut kommer spåntat virke, panel eller vad du nu önskar. Maskinen har väckt stort uppseende överallt där den visats. Både för sin kapacitet och ett bra pris.

– Den här maskinen kommer att förändra hela sågverksnäringen.

Det sa en konkurrent när Logosol presenterade sin senaste produkt på skogsmässan i Sundsvall i våras. Maskinen är en panelhyvel som tar tre sidor samtidigt. Den kostar bara en tiondel av vad du hittills fått betala för liknande maskiner.

Panelhyveln är den första i sin prisklass med tre spindlar.

Den kan användas både för att profilera virke och som dimensionshyvel. Att spånta går som en dans.

Priset är inte fastställt när detta skrivs, men det ligger i 20 000-kronorsklassen.

– Liknande maskiner kostar normal en kvarts miljon och uppåt, berättar Bengt-Olov Bystrom.

Panelhyveln är framtagen av Logosol och bygger på en beprövad, svensktillverkad maskin.

Alla delar är standardkomponenter och det finns ett rikt utbud av olika hyvelstål.

Exempel är stål för spåntning och hyvlning av allmogelist.

Hyvla utomhus

Panelhyveln är rostskyddad och kan användas utomhus. Det går t o m att hyvla rått virke.

Logosol har även tagit upp en rikt- och planhyvel i rostskyddad utförande på programmet.

Maskinen är fristående och kan användas till alla typer av sågverk.

Den drivs med el (3-fas, 16 ampere), har ett stabilt hyvelbort av gjutjärn och automatisk matning. Det är bara att sticka in plankan och släppa den.

Flyttbar med kapacitet

Vikten är drygt 200 kilo. En tung klump kan tryckas.

Eftersom det finns sågverk som väger ännu mer och ändå kallas flyttbara så kan det även gälla för panelhyveln.

Hyveln har följande kapacitet:

- Största dimension 80 x 200 mm.
- Matningshastighet 7 m/s
- Avverkar upp till 10 mm på höjden och 30 mm på bredden.

Hyveln är mycket lätt att ställa om mellan olika dimensioner. Det tar bara någon minut.

Precisionen är mycket bra. Dimensionshyvlning och spåntning är givetvis särskilt intressant om man vill sälja en del av sin produktion.

Perfekt för cirkelsåg

– Panelhyveln är perfekt för en cirkelsåg. Här kan man snabbt och enkelt hyvla upp dimensioner och kvaliteter som annars är svåra att få avsättning för, säger Bengt-Olov.

Intresset för panelhyveln är stort. Två hyvlar såldes redan när prototypen presenterades på mässan i Sundsvall och hela den första tillverkningsserien är bokad.

– Vi räknar med att komma igång med leveranserna i slutet av augusti 1994, säger Bengt-Olov.

Utan överdrift kan man säga att panelhyveln är den största nyheten inom småskalig träbearbetning sedan Solosågen presenterades.

Det är alla tillverkare av små sågverk överens om.

Med Logosols panelhyvel kan ägare av minisågverk, oavsett fabrikat, få dubbel nytta av sitt sågverk.

Panelhyveln visades första gången på vårens skogsmässa i Sundsvall. Då fanns bara en prototyp och inget pris var bestämt. Ändå tecknade sig flera intresserade för köp.

Solosågen rena medicinen

Solosågar hittar man på de mest mystiska ställen.

En finns hos medicin-tillverkaren Astra i Södertälje. Men den används inte för att såga ut Alvedon.

Sågverket inköptes för att hjälpa två av företagets personalföreningar; Träskallarna som sysslar med slöjd och sportfiskeklubben Astra Fishing.

– Meningen är att medlemmar själva ska kunna såga ut

råvaror till sina verksamheter, berättar Tommy Byström som är aktiv i fiskeklubben.

Hittills har sågverket mest använts för att såga ut slöjdämnen till Träskallarna. Det har blivit körsbär och lite andra träslag som inte går att få tag i på brädgårdarna.

Fiskevård

Sportfiskarna ska använda Solosågen för att snygga till sin arrenderade sjö med bryggor, vindskydd och liknande.

– Fiskevård är mycket mer än att plantera fisk. Det går tidvis åt

mycket virke och då är det perfekt med ett sågverk som man kan ta med sig och såga på plats, säger Tommy.

Fint stöd

Ett annat projekt är att ta med sågverket till Astras fritidsanläggning för att bygga stolar och bord utomhus runt området.

– Sågverket är ett fint stöd från företaget som gör att personalen kan få ut mer av sin fritid, anser Tommy som tycker att det är ett exempel att ta efter för andra företag.

– Veven är en viktig säkerhetsdetalj på Solosågen. Med vänster hand på gasreglaget och höger på veven får man en tvåhandsmanövrering som uppfyller Arbets-skyddsstyrelsens krav på säkerhet. Dessutom blir arbetsställningen ergonomiskt riktig.

Det anser Gert Persson på Yrkesinspektionen i Härnösand som granskat Solosågen vid flera tillfällen.

Logosol kopplar in Yrkesinspektionen och Arbets-skyddsstyrelsen så fort man utvecklar nya produkter och förändrar befintliga.

Solosågen används yrkesmässigt och då krävs det att produkterna är granskade.

– Dessutom anser vi att hobbyanvändare har rätt att kräva samma säkerhet som proffsen, säger Bengt-Olov Byström.

Med hjälp från yrkesinspektionen har Solosågen blivit allt säkrare. En av diskussions-punkterna har varit metoden att veva fram motorsågen. Vid sågning av klensågar går det snabbare att skjuta motorsågen fram för sig.

– Veven är en viktig säkerhetsdetalj, betonar Gert. Båda händerna är upptagna, vilket minskar risken att man ofrivilligt sticker in en hand i kedjan.

Akta åskådarna

Vem lägger frivilligt handen på en roterande sågverkskedja?

Arbets-skyddsstyrelsens statistik visar att det inte är helt ovanligt att lediga händer reflex-

Bästa arbetshöjden!

De allra flesta Solosågsägare lastar av sitt timmer på ett stockbord i samma höjd som Solosågen. Stockarna rullas bekvämt rakt in på sågbänken.

mässigt hamnar på farligt område.

Vid sågning kan den utlösande faktorn vara spån eller bark på svärdet. Med båda händerna samsatta får man en extra sekund att tänka efter.

Kedjan är den enda punkt där yrkesinspektionen har invändningar mot Solosågen.

Och riskerna gäller åskådare och eventuella medhjälpare.

– Solosågen är en fascinerande apparat som lockar nyfikna. Man ska alltid ha åskådarna bakom ryggen. Ingen får vistas på svärdssidan, uppmanar Gert.

Ett lurigt moment är sågning av grova stockar. Tidvis syns inte svärdet och rätt som det är sticker svärdsspetsen fram genom stammen. Gert anser att man bör ha något som markerar och skyddar mot svärdsspetsen.

Logosol har tagit fram ett skydd för exportversionen av Solosågen. Skyddet kan köpas som tillbehör i Sverige.

Bekväm arbetsmiljö

Yrkesinspektionen har även granskat ergonomin.

– Arbetshöjden är bekväm och jag tror att de flesta föredrar att stå upp istället för att krypa omkring på marken, säger Gert.

Ett argument mot Solosågen är att stocken måste lyftas 50 cm innan sågning.

Vid en första anblick verkar det mest bekvämt att såga stockar direkt på mark. Men så är inte fallet.

Vid småskalig sågning vänds stocken tre gånger för att såga ut blocket.

Det finns olika hjälpmedel för att lyfta upp stocken på sågverket, t ex stockbord med trappa och timmerknekt, men när stocken ska vändas är det muskelkraft som gäller och då är rätt arbetshöjd viktig.

– Egyptierna byggde pyramiderna med hjälp av det lutande planet. Genom att arrangera sin arbetsplats på ett bra sätt, går det att rulla upp riktigt tunga stockar på sågverket, anser Gert och fortsätter:

– Som helhet är Solosågen en väl genomtänkt arbetsmiljö. Vad jag vet har inga skador rapporterats. Enligt vår statistik är det betydligt farligare att använda en vanlig motorgräsklippare, anslutar Gert Persson.

Mångdubbelt testad

Solosågen har även genomgått hårda tester i Tyskland. Den är GS-märkt sågverk och uppfyller även de europeiska CE-kraven. Och ovanpå detta har Solosågen vid två tillfällen testats av Statens Maskinprovningar.

– Det måste finnas en opartisk granskning av en produkts säkerhet. Människors säkerhet är en alldeles för allvarlig fråga för att använda som försäljningsargument utan förpliktelser, är Bengt-Olovs motiv till det flitiga testandet.

Topp och mörklyv Sågar för proffs

Nu tar även sågverksproffsen hjälp av en motorsågskedja.

Logosols elsåg E 5000 har blivit hjälpsåg för övergrova stockar.

– Storindustrin är inte intresserad av övergrov och cirkelsågverken kan skaffa högklassigt råvara till bra priser, säger Bengt-Olov Byström på Logosol.

Logosol har utvecklat två varianter av hjälpsågar: En mörklyv och en toppklyv.

Mörklyven är i princip ett upp- och nedvänt Logosol minisågverk med elsåg, som hänger över ett stockbord.

Mörklyven delar övergrova stockar på längden. Halvorna läggs därefter in i cirkelsågen.

Den kan utrustas med automatisk matning och då arbetar man med cirkelsågen, samtidigt som mörklyven delar nästa stock.

Pengar att tjäna

Toppklyven är en E 5000 elsåg som hänger ovanför och strax framför klingan. När klingan inte når igenom, startar elsågen och

hjälp till att dela stocken.

På det här sättet kan man såga upp mycket grova stockar, under förutsättning att stockbordet klarar tyngden.

Intresset för hjälpsågarna är stort bland landets cirka 3000 cirkelsågverk.

Storsågverken kasserar övergrov. Det är inte ovanligt att stockarna blir liggande, sågas upp till ved eller i bästa fall blir flis. Här finns pengar att tjäna.

Grova stockar håller ofta hög kvalitet och dessutom ökar sågutbytet ju grövre stocken är.

Nytt sortiment

Möjligheten att såga övergrov kan även ge mindre sågverk konkurrensfördelar genom att satsa på ett sortiment som de stora inte kan erbjuda.

Exempel är balkar för renovering av gamla hus, ämnen för vissa typer av snickerier och liknande.

– Tack vare toppklyven tar vi jobb som vi tidigare inte klarade av, berättar Lars Åberg på Gussjö Trä utanför Härnösand, en av de första som satsat på den nya tekniken.

Toppklyven från Logosol ökar kapaciteten i cirkelsågverk och gör det möjligt att såga övergrova stockar

Liten skillnad

Toppklyven är även till nytta vid sågning av normala stockar. Man kan gå ned i klingstorlek. En mindre klinga är billigare i inköp och enklare att använda.

Kedjans intåg på proffssåg-

verken ger också svar på den vanligaste frågan kring Logosols sågverk: Blir det inte ett onödigt brett sågspår?

I cirkelsågverken syns knappt övergången mellan klinga och kedja.

Vev mot vibrationer

Vibrationer är ett otyg som årligen orsakar många arbetsskador.

Solosågen vibrerar ovanligt lite, utom på en punkten, i vevens handtag.

Nu finns ett avvibrerat handtag som du beställer från Logosol till självkostnadspris. Skyddet är av samma typ som används på t ex handhållna tryckluftsmaskiner och träs ut- an på handtaget.

Moderna motorsågar är ordentligt avvibrerade. I ett sågverk sätts skyddet ur spel. Vibrationerna från motorn leds ut via svärdsbultarna och fortplanter sig i konstruktionen.

Aluminium har bra dämpande egenskaper och därför "sväljer" Solosågen det mesta av vibrationerna. Vanligt stål som används i många konstruktioner, förstärker tvärtom vibrationerna. Stål kan t ex inte användas i motorer. Det skulle vibrera sönder.

På Solosågen håller du vänster hand på den avvibrerade motorsågen.

Återstår gör högerhanden som även den kan avvibreras till låg kostnad. Redan nu har exportversionen av Solosågen detta skydd som även ska införas som standard här i Sverige.

"Nu ska systrarna äntligen få eget hus"

Bernt Karlsson har en liten gård på Stora Askö i skärgården mellan Småland och Östergötland.

Han har nyligen byggt en villa och en verkstad och planerar som bäst att snickra ett hus med två lägenheter till systrarna Marita och Rosita.

– Utan tillgång till skog och eget sågverk hade jag aldrig haft råd att bygga husen, säger Bernt.

I mån av tid får han hjälp av kusinen Torbjörn Karlsson, som till vardags bygger flygplan på SAAB i Linköping. En stor del av virket har kusinerna sågat på en Solosåg bestyckad med en Stihl 064.

– Vi har sågat 500 stock sedan jag köpte Solosågen julen 1992, berättar Bernt som är imponerad av det lilla sågverket.

Mest förundrad är han nästan över piccosvärdet och kedjorna.

– Vi är inne på andra svärdet och ännu har kedjan inte bottnat i spåret. Den nya sågverkskedjan är förresten väldigt bra, det är mycket mer att fila bort, säger Bernt som jobbat i skogen i många år.

Två hinner mycket

På gården finns flera hus och en verkstad. Det går åt reparationsvirke hela tiden och förr om åren körde Bernt stockarna till ett sågverk i Loftahammar, en tur på tre mil tur och retur. Men sedan Solosågen kom till gården är allt hem-sågat.

– Om man är två som hjälps åt så hinner man såga mycket på en dag. Visst kan man såga ensam,

men det tar mycket tid att plocka med bakar och strö upp plankorna, säger Bernt.

Torbjörn håller med och demonstrerar den senaste hjälpreddan, en kran för att lyfta upp stockarna på traktorns vagn och för att få upp riktigt tunga bitar på sågverket. Oftast rullar man på stockarna direkt från vagnen.

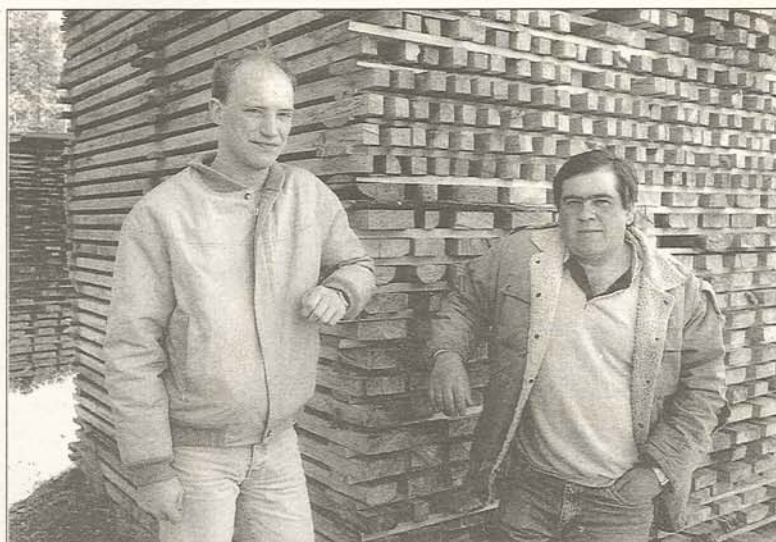
– Det bästa med Solosågen är att den väger så lite. Det är enklare att lyfta fram sågverket än att försöka komma intill med vagnen. Och när spånhögen blir för stor, flyttar man bara på sågverket, tycker Bernt.

Hus för 270 000 kr

Han köpte Solosågen när han byggde en villa till familjen bestående av hustrun Siv och barnen Gilbert och Gerda. Det mesta av virket sågades på ett "riktigt" sågverk, men slutklämmen bistod Solosågen med.

– Huset är på 170 kvadrat och har kostat uppskattningsvis 270 000 kronor. Vem har råd att köpa en kåk för en miljon, undrar Bernt som fick blodad tand av bygget.

Nästa projekt blev en verkstad på 100 kvadratmeter. Här finns

– Solosågen är perfekt. Sågar gör man när man har tid och lust, säger Bernt Karlsson (t h) som får hjälp med sågandet av kusinen Torbjörn Karlsson.

en tvätthall och ett rejält garage med plats för både bilar och traktor.

Verkstaden är fortfarande omålad och furupanelen ser ut som en möbel. Bernt tycker inte att det är någon brädska med målningen, för det mesta av panelen är kärnfura, en del är t o m kvistfri.

Mycket kärna

– Träden som vi hugger är 120 år gamla och det mesta är kärna, säger Bernt och visar en stock som väntar på uppsågning.

Det är bara den yttersta delen av den tätvuxna skärgårdsfuran som är splintvent.

– Sämt här virke hittar du inte på

Ta det lugnt

Bernt har i dagarna sökt byggnadslov för "tvillinghuset", som blir på 250 kvadratmeter uppdelat på två plan.

När lovet beviljats har han fem år att bygga det färdigt. Han tänker ta god tid på sig och vänta in

Familjen Karlsson på Stora Askö i den småländska skärgården rustar upp fädernesgården med egen skog och en Solosåg.

Det senaste tillskottet på familjen Karlssons gård, en verkstad med tvätthall. Panelen är av Solosågad kärnfura, en del t o m kvistfri. Men det kan man köpa på sig med eget sågverk

någon brädgård, säger han och stryker över stammen.

När lusten faller på går han ut och rycker igång motorsågen.

Stabbarna växer för var dag och snart har han tillräckligt med virke för att börja med systrarnas hus.

– Vi har dränerat, dragit fram el och grävt för grunden, säger Bernt och visar en vattenfylld "svimningspool".

– Det värsta med att bygga hus är att göra grunden. Att såga och snickra är inget mot det, säger Bernt blivit lite fixerad vid husgrunden.

– Problemet med gamla hus, åtminstone i de här trakterna, är att de har förfärligt dåliga grunder. Vid renoveringen bör du plocka ned hela huset och göra en ny grund. Då är Solosågen perfekt genom att man tar fram renoveringsvirke i exakt rätt dimensioner direkt.

chanserna att köpa billiga vitvaror, fönster och annat som han inte kan tillverka själv.

– Har man bara tålmod så går det att hitta billiga och bra prylar av alla slag, säger han.

På gården finns flera gamla hus, bl a en till åren kommen ladugård som fått "svankrygg". Alla ska med tiden renoveras. Torbjörns prognos ser ut så här:

– Det tar nog 20 år och sedan får vi börja om från början igen.

Om Solosågen tycker de. Enda problemet var ett misslyckat försök att såga djupfrysta stockar.

– Frusna stockar kan vara som glas. Visst kan man såga dem, men kedjorna går av stup i kvarnen.

Med undantag för en malör med med motorsågens oljepump har sågverket tuffat och gått och försett gården med både virke för nybyggen och reparationer.

Du kan lätt tjäna en månadslön om året på din Solosåg.

Snickerifabriker över hela Sverige behöver udda träslag som de vanliga sågverken inte kan erbjuda. Det finns även efterfrågan på fura av hög kvalitet.

Helt klart går det att tjäna pengar på en Solosåg, säger Lars Rosengren på Rosengren Trading i Norrtälje som bl a förmedlar halvfabrikat till möbelindustrin.

Han kan själv sälja solosågad björk och al till möbeltillverkare i Tyskland. Problemet är att få fram tillräckligt stora kvantiteter.

Det gäller att samla så många solosågare att de fyller en lastbil, säger Lars.

Kunderna finns, likaså solosågarna, men det saknas någon som förmedlar affärerna. Ett embryo till en sådan organisation har sett dagens ljus i Skaraborgs län.

Sälj björk direkt

I väntan på förmedlingsföretag går det att sälja direkt till fabriker för inredningssnickerier. De efterfrågar idag nordiska ädelträd, främst björk.

Modet föreskriver ljusa träslag. Regnskog som teak och valnöt är det knappast någon som vill ha, säger Torbjörn Ögren på Bjästa Kök utanför Örnsköldsvik.

Företaget tillverkar köksluckor och annan inredning. Idag är det stor efterfrågan på björkinredningar och Bjästa Kök har order

Han vill köpa ditt virke

– För sågad björk av hög kvalitet betalar vi 3 000 kr per kubikmeter, säger Torbjörn Ögren på Bjästa Kök, ett av många snickerier som vill köpa svenska lövträd.

på inredning till en hel skola i björk.

Björk är ett bra träslag, vackert och tätväxt med täta porer, men det kan vara lite vresigt och vrida sig under torkning, säger Torbjörn.

Idag är det svårt att få fram bra björk. Bjästa Kök kräver att materialet ska vara helt fritt från kvistar och det får inte finnas

några blånader. Missfärgningarna förstärks när träet lackas.

Björken ska huggas under vintern och sågas på senvintern. Då slipper man blånad och virket är lagom torrt för försäljning i maj eller juni, tipsar Torbjörn.

3 000 kr kubiken

Bjästa Kök vill ha virkemedel fukthalt på 20-25 %.

Sista biten ned till snickeritortt på 8 procent sköter man själv med egna torkanläggningar. Och det är vid sluttorkningen som björken visar sin vresiga sida.

Den torkning som solosågaren själv gör, sker på följande sätt: Ströa upp virket på plan mark. Använd torra ströen, aldrig från samma sägning, och lägg ströna över varandra.

– Solosågen är perfekt för leverans till ett snickeri. När du sågar björk, lägger du undan kvistfria plankor till försäljning och använder resten själv, säger Torbjörn.

Han har redan konstaterat att den noggranne Solosågaren kan leverera förstklassigt material. Plankorna är minst tio procent tjockare än beställt.

I första hand är Bjästa Kök intresserat av björk, men efterfrågar även bok, ask och ek. För björk av bra kvalitet betalar man upp till 3 000 kronor per kubikmeter.

På sikt kan även sålg och rönn vara intressant, säger Torbjörn.

Al till Edsbyn

Edsby Lamell är ett stort och känt snickeri som tillverkar t ex innerdörrar, skåpsluckor och skidor. Här behöver man bl a björk och al.

Om man behandlar al på rätt sätt, får det en vacker yta som påminner om korsbär, berättar Sven Hansson på Edsby Lamell.

Även asp börjar komma i ropet. Problemet är att svenska lövträd länge betraktades som skräp och bekämpades genom besprutning. I bolagsskogarna saknas en hel generation lövträd.

Lövträden finns i bondeskogarna, säger Sven som letar med ljus och lykta efter råvara av god kvalitet.

Virket ska vara i dimensionen 25 x 100 mm med hyvelmån. Kvistfritt är inget krav, små friska kvistar som ger trädet liv är nästan bättre.

Han behöver även björk till skidor, men här är kvalitetskraven inte lika hårda. Björken används som kärna och plastas in.

Övergrov fura

Det storskaliga skogsbruket inriktas på gran och tall. Det är förklaringen till att man får bra betalt för björken. Men det finns även efterfrågan på högklassig fura.

Vi är intresserade av svarvämnen i kvistfri, tätvuxen fura, säger Tommy Nordin på Nordin-grå Trä som tillverkar trägol och svarvade inredningsdetaljer.

Här är prisbilden en annan och han kan tänka sig att betala runt 1600 kronor per kubikmeter.

Han har ett bra tips till självverksamma skogsägare med Solosåg:

Om stocken är för grov för att bli inmått, såga av några meter av rotbiten, ta hand om den själv i Solosågen och skicka iväg resten. Rotbiten är ofta av mycket bra kvalitet och vi är även intresserade av okantat virke.

Is i magen

Det bästa tipset är att uppsöka snickerier i ditt närområde och fråga om de är intresserade av virke och i så fall vilka träslag.

Ha inte för bråttom att sälja. Bästa pris får du när andra inte kan leverera. Men en Solosåg kan du gå ut i skogen och hugga, såga upp och leverera på ett par, tre dagar, är rådet från Bengt-Olov Byström på Logosol. Snickerier brukar ta emot nysågat virke.

Genom att satsa lite av fritiden kan du tjäna ihop en eller två extra månadslöner på ett år. Solosågen har du redan och att försöka sälja kostar inte mer än att fråga.

En stark elsåg stod länge på önskelistan för Solosågsägarna.

Logosol presenterade förra året en egen konstruktion. Den blev omedelbart en succé.

Fram till senvintern 1994 har vi levererat över 800 elsågar, berättar Logosols VD Bengt-Olov Byström.

Redan tidigare fanns det elsågar av andra fabrikart som passade Solosågen. Men endera var de för svaga eller av udda konstruktioner som krävde speciella svärd eller andra arrangemang.

Det stora problemet är att få rätt hastighet på kedjan, berättar konstruktören Bosse Söderholm.

Andra har löst det med extremt stora drev på motorsidan, dubbla svärd eller specialsvärd som är mycket bredare i "roten". Allt för att få rätt utväxling.

Remmen håller

Logosol valde istället en transmission med Poly-V-rem.

Olyckskorparna kraxade, men den har visat sig fungera perfekt. Trots två års generös garanti har Logosol inte haft några allvarliga problem med reklamationer.

Det finns både för- och nackdelar med elsågar. Det bästa är tydnaden, kapaciteten och låga driftskostnader.

Trefasmotorer är tunga pjäser och en komplett elsåg blir flera gånger tyngre än en lika stark

bensinsåg. Dessutom måste man arbeta inom sladdlängds avstånd från en trefashandske.

Börja med bensin

Jag ger ofta rådet att först köpa ett sågverk med bensinsåg, säger Bengt-Olov. Med motorsågen är du fri att såga var som helst och på köpet får du en stark Stihl-såg för huggning i grova bestånd.

När du blir varm i kläderna och behöver högre kapacitet kompletterar du med en elsåg. Då har du en perfekt arbetshäst hemma på gården som kan kompletteras med finesser som automatisk matning. Samtidigt har du friheten att lägga Solosågen på biltaket och ge dig ut i skogen.

Unik motor

Logosol E 3000 har en standard elmotor på 3 kW. Den är lika stark som bensinsågen Stihl 064 och fungerar bra.

Vill du ha bättre fart tar du starka E 5000 som ger en användbar effekt på bortåt 15 hk.

Tillverkaren ABB Motors har lyckats förminska motorn till den grad att den är något mindre än en standard 3 kW. Och när det gäller effekten så ger den långt mycket mer än vad märkeffekten 5 kW antyder.

Korta stunder kan man ta ut 8-10 kW utan att motorn överbelastas och stannar, säger Tormas

Logosols elsågar blev en succé. Här den starkare E 5000.

Westerlund på ABB Motors. Du behöver aldrig vara rädd att förstöra motorn. Det är bara att såga tills motorskyddet bryter strömmen.

Maximal last

Under skalet döljer sig lindningar, isoleringar och temperaturvakter som gör att motorn i varje ögonblick kan belastas maximalt. Och ABB har kostat på speciallager från SKF som ska hålla i minst 15-20 år.

En komplett elsåg, både E 3000 och E 5000, väger 32 kilo. Det är faktiskt lätt när det gäller trefas

elsågar i denna storlek. För att linjalerna inte ska böja sig i ändarna medföljer två extra stödben, som du skruvar fast på bänken.

Standardsvärd

Elsågarna är byggda för att klara regn, kyla och värme. Om det inte vore för juvorna, kunde du lämna sågen utomhus när du inte använder den.

Det enda underhållet är att hålla kylflänsarna och transmissionen någorlunda rena. Skärutrustningen är Stihls standardsvärd, kedjor och drev.

26 meters plankor svårslaget världsrekord med Solosågen

En jublande glad Bengt-Olov Byström efter att han slagit världsrekord i lång plankor. Rekordet slogs på Nolia-mässan i Umeå och lyder på 25 meter 57 cm och 4 mm. Rekordet togs med fem Solosågar och en förlängningsdel samt bensinsågen Stihl 064.

25 meter 57 cm och 4 mm.

Så lyder världsrekordet i lång plankor. Det slogs med en rejält förlängd Solosåg på Noliamässan i Umeå den 11 augusti 1993.

– Vi kommer igen med nya rekord. Målet är att såga över 30 meter, lovar rekordhållaren Bengt-Olov Byström på Logosol.

En av Solosågens stora fördelar är att den kan förlängas för extra långa stockar, längre än vad konventionella sågverk klarar av. I teorin går det att såga hur långa stockar som helst, det är bara att koppla ihop tillräckligt många sågbänkar.

Men hur fungerar det i praktiken?

Länets längsta träd

Bengt-Olov och hans medarbetare hade länge funderat på att testa de praktiska möjligheterna. Teori är en sak, men fungerar det i verkligheten?

På Logosol var man så pass säkra på att det skulle fungera att rekordförsöket gjordes inför publik.

– Tidigare hade vi som mest sågat tio meter. Den längden är inga problem, men när man kommer över 20 meter börjar det bli väldigt mycket att tänka på, säger Bengt-Olov.

Uppdraget att ordna en riktigt lång gick till skogsägareföreningen i Västerbotten. De sökte igenom hela länet och på rekorddagen fanns en 26 meter lång stock på plats.

22 fötter

Man kan undra hur den transporterades till mässområdet med tanke på att långträdare inte får vara längre än 24 meter.

Vi har låtit bli att fråga och nöjer oss med att konstatera att den kom fram.

Stocken var dryga halvmeter vid roten och vägde 6-700 kilo.

En bland många poänger med Solosågen är att man slipper ta hänsyn till markens beskaffenhet. Den enda kravet är att de fyra benen står på ungefär samma höjd.

Andra typer av sågverk, som ligger direkt på marken, kräver plant underlag.

Till världsrekordet kopplade man ihop fem Solosågar en 2,5 meter lång förlängning.

Plötsligt blev markförhållandena viktiga. Här fanns det 22 fötter, 12 stocklyftare och fem

skarvar att hålla ordning på.

Det var en grannliga uppgift att väga in denna gigantiska Solosåg. Bara ett träd fanns tillgängligt och inga misstag var tillåtna.

Uppgiften löstes galant av två söner Byström under några hektiska morgontimmar.

Inför TV

Första försöket skedde inför en tusenhövdad publik, TV-kamera och tillresta journalister.

– Det var rätt nervöst, medger Bengt-Olov.

Alla som hållit på med motorer vet att de har en otrevlig förmåga att vägra starta när det står en massa nyfikna och tittar på. Men icke den Stihl 064 som användes.

Den gick igång på första rycket och tuggade sig envetet genom meter efter meter av stocken.

Världsrekordplankan tog 18 minuter att såga ut. Mättet var 2" och notarius publicus uppmätte längden till 24 meter 57 cm och 4 mm.

Rekordet ska införas i nästa upplaga av Guinness Rekordbok och får därmed status som officiellt världsrekord.

Världsrekord är till för att slås. På Logosol planerar man för fullt för 30 meter. Inspirerade av framgången tänker man även göra nästa försök inför publik.

Med helikopter

Frågan är bara var man hittar ett tillräckligt långt träd och hur det ska transporteras. Sannolikt får det flygas in med helikopter.

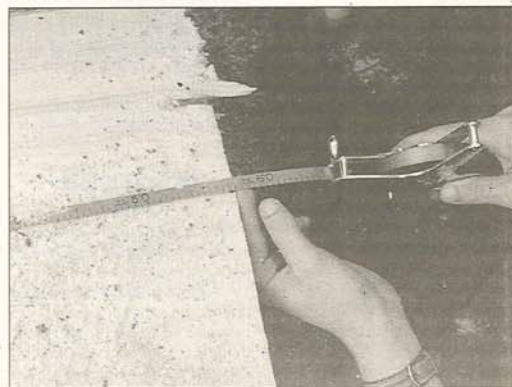
Solosågen exporteras över hela världen och det ryktas att det på andra håll planeras nya plankorekord.

I tex USA är det inga problem att få tag i 50-60 meter långa träd. Har man bara trädet så krävs det inte mer än tio seriekopplade Solosågar och ett glatt humör för att såga en 50-metersplanka.

Rekordplankan i Umeå skänktes till Nolia-mässan, som tänkte sätta upp den på väggen i en korridor mellan mässhallarna.

Nysågat virke ska helst ligga utomhus för att torka i lagom takt. Tyvärr fick rekordplankan ligga inomhus i rumstemperatur. Den torkade för snabbt och sprack.

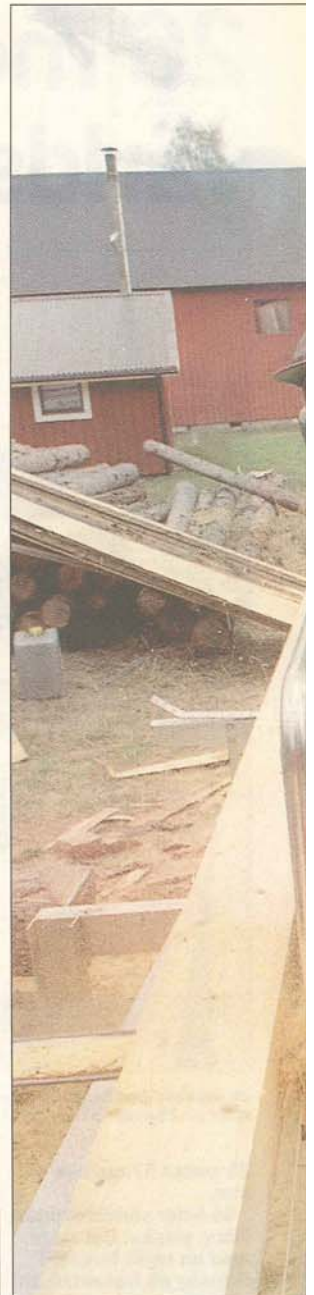
Den skänktes istället till en förening som använde den som snickarvirke. Vilket visar att en Solosågad plankor håller måtten även om den är 26 meter lång.

Här är beviset för världsrekordet, som noterats i Guinness Rekordbok. Måttbandet visar 25 meter 57 cm och 4 mm.

Björn Sprängare går loss med yxan på en trilsande stock. Grannen Reidar Persson bistår med goda råd.

–Egentligen är jag en ganska opraktiser Björn Sprängare.

En koncernchefs bekännelse "Sågar gör jag bara för att det är så roligt"

– Det här är en härlig kontrast mot balansräkningar och möten.

Björn Sprängare slår av motorn och granskar den nysågade plankan med kritisk blick.

Till vardags är han koncernchef för Trygg-Hansa och en av landets mer kända företagsledare. På fritiden drar han på sig blåstället och blir en passionerad Solosågare

Småskalig sågning diskuteras ofta i termer som avkastning, förädlingsvärde och hur mycket pengar man tjänar på att såga virket till sitt nya hus.

Björn Sprängare har råd att köpa plankor. Ändå väljer han att såga själv för att det är så roligt.

– Det är få sysslor som ger en så oerhörd tillfredsställelse och har en så klar koppling mellan prestation och resultat, säger Björn.

Han delar säkert känslan med de allra flesta sågare. Visst går det att bevisa att Solosågen är lönsam, men i slutändan är sågande en fråga om glädje.

Startade med motorn

Passionen för sågverk började på 60-talet då han gick på Skogshögskolan.

– Vi läste en del om postning och torkning av virke. Redan då tyckte jag att sågning verkade

intressant, även om jag inte fick tillfälle att prova det i praktiken, berättar han. Skogsintresset bestod när han lämnade jägmästarbanan.

Som direktör på MoDo pendlade han från Örnsköldsvik hem till gården i Stöde väster om Sundsvall.

Efter vägen fanns en gammal sågbänk med liggande tändkulemotor.

Nordens största vedbod

En dag gjorde han slag i saken, körde in och frågade om han fick köpa sågverket.

– Ågaren ville behålla bänken men kunde tänka sig att sälja motorn. Jag slog till och fraktade hem den 2,5 ton tung tändkulemotorn, en Beijer byggd i Vimmerby på 35 hästkrafter.

– Tanken var att jag skulle bygga mig en bänk, men tiden

ville aldrig räcka till.

Istället blev det en Solosåg med motorsåg som för ett år sedan kompletterades med elsågen E 5000.

– Med elsågen är det bara att åka. Den orkar hur mycket som helst och numera ligger begränsningen i hur fort jag hinner veva, säger Björn som står vid sågverket så fort hans välfyllda almanacka tillåter.

Uppskattningsvis har han sågat 25 - 30 kubikmeter virke. En del har använts till något han kallar norra Europas största vedbod med plats för 700 m³ ved.

Huset tjänstgör just nu som garage för två veterantraktorer av Bolinder Munktells tillverkning med tändkulemotorer.

Solosågat i taket

Ett annat projekt är ett timmerhus som han håller på att resa med hjälp av sina vänner. Han har tänkt sig lockpanel i innetaket av vitmålad, solosågade plankor.

– Plankorna behöver inte hyvlas. Tvärtom tror jag att färgen lyfter fram ytans struktur på ett spännande sätt, säger Björn.

Sprängare erkänner utan omsvep att han är en ganska opraktisk person.

– Snickra får andra göra. Jag nöjer mig med att hugga träden och såga upp dem.

Mycket av virket ligger fortfarande i prydliga stabbar och väntar på byggprojekt. Och det är frågan om allt kommer till användning.

Han tycker att den stora glädjen ligger i att såga och bygga stabbar. Kanske är det den urgamla samlarinstinkten som kräver sin tribut.

Såga med hjärnan

– Sågning är en utmaning för hjärnan. Man går där i blåstället och tittar på stocken, mäter med tumstocken och funderar på hur den ska postas. Grannen kommer förbi, vi byter några ord och går runt stocken och funderar, säger Björn och fortsätter:

– Att såga känns som något väldigt ursprungligt. Människor har sönderdelat timmer i många tusen år för att bygga hus och värma sina hem. Man går där i skogen och väljer ut träden, fäller och kör hem dem till gården.

– När stubben med nysågat virke står där och lyser, känner man sig väldigt stolt.

"Gubbarna förstår mig"

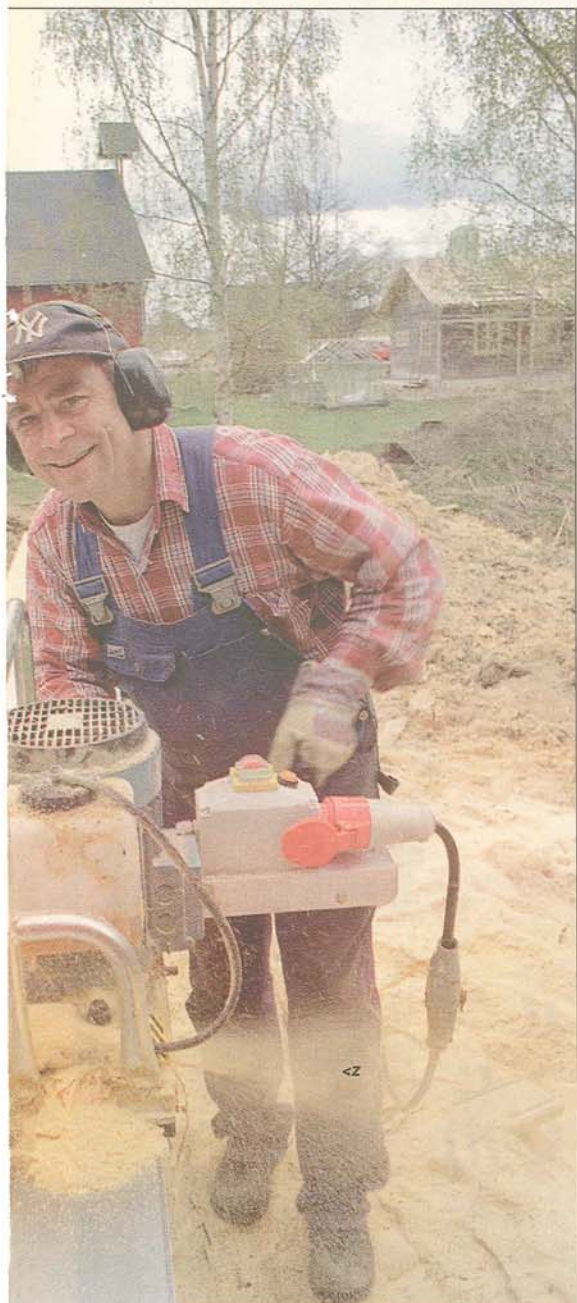
Han beskriver i lyriska ordalag sågningen, fågelkvittret och doften från en nysågad stock som en närmast sensuell känsla.

– Träd är ett mirakel. Stocken som du sågar har växt i kanske hundra år och skapades av solljus och vatten.

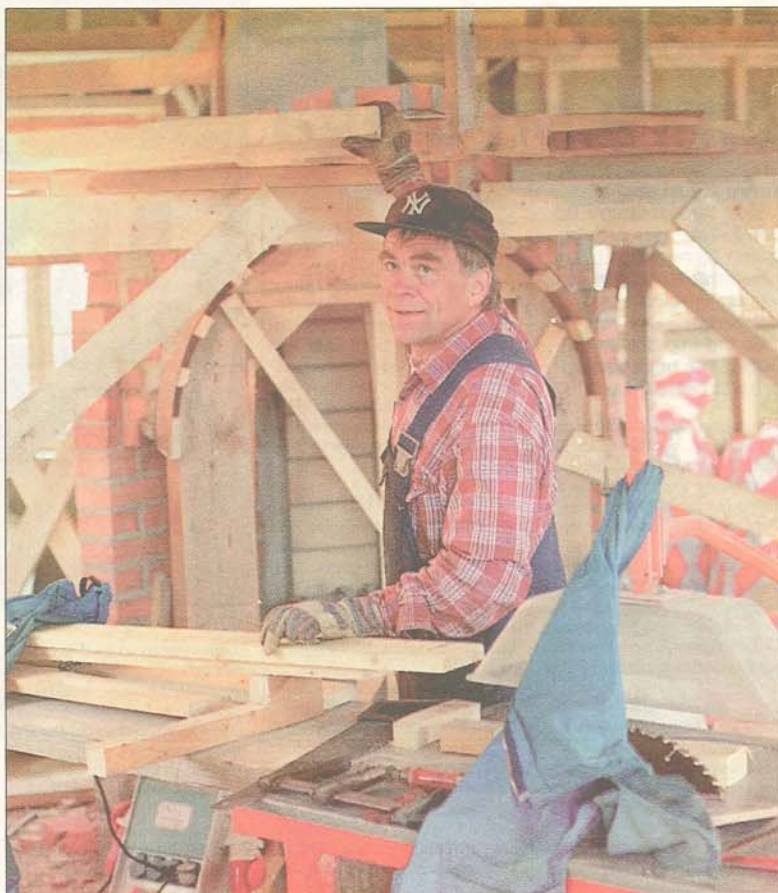
Hans stora intresse för sågverk är väl känt bland arbetskamraterna.

När Nysågat söker honom för den här intervjun, berättar den luttrade sekreteraren att hon fått höra en hel del om sågverk från sin chef.

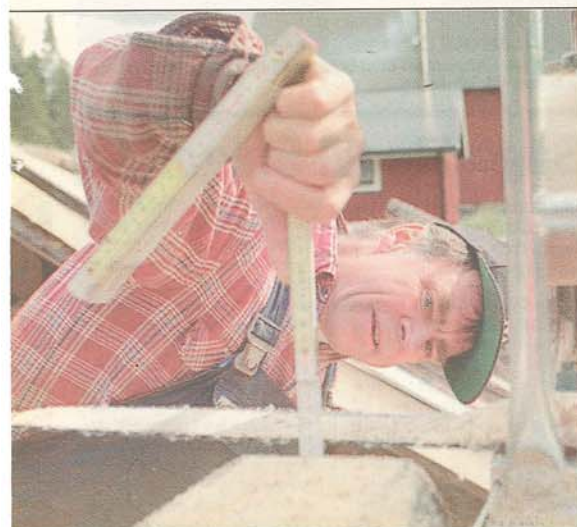
– Jag bjöd upp folk ur företagsledningen till gården och demonstrerade sågverket för dem. De tycker nog att jag inte är riktigt klok. Det bjuder jag på. Gubbarna hemma i byn förstår precis vad det handlar om, avslutar Björn Sprängare.

person. Men sågning är mer en intellektuell utmaning,

Allt nytt virke i Björn Sprängares timmerhus på gården utanför Sundsvall är av egenhändigt huggna och Solosågade stockar.

Solosågen är sågningen ingen konst. Det är däremot postningen av en

Efter bygget av "Norden största vedbod", har Björn Sprängare givit sig i kast med att resa och renovera ett gammalt timmerhus

Även du kan timra en stuga

Timra dig en stuga.

Visst tar det längre tid och kräver mer av byggarbetaren än regelhus. Men resultatet blir något som väcker omgivningens beundran.

En timringstillsats till Solosågen underlättar arbetet betydligt.

Timringens svåra konst tar normalt många år att behärska. Det första problemet är att hitta lagom grova träd. Sedan ska de passas in i varandra topp mot rot. Det är ett väldigt pusslande innan huset är färdigt.

Med timringstillsatsen kan du förenkla arbetet genom att såga ut jämngrova stockar, som läggs ihop ungefär som byggklossar. Gillar du utmaningar kan du även såga avsmalnande timmerblock.

Så här gör du

Timringstillsatsen består av följande delar.

- Två fästen mellan vilka du spänner upp stocken som i en svarv. På ett av fästena sitter en hålskiva.
- Du sågar av en sida av stocken, vriden den ett hack och sågar nästa.

Till slut blir stocken 16-kantig, på lite håll ser den runt ut.

- En tillsats för motorsågen så att du kan såga ut drag och fjäder. Alternativt kan du nöja dig med att såga ut draget och spika på en fjäder.

Du sågar stocken precis som du vill. En variant är att rundsåga utsidan och raksåga utsidan, så för du perfekta innerväggar för inklädnad. En annan är raka stockar med rundade hörn. Det finns många fler varianter som du själv kan prova ut.

Metod för knutar

Till ett fulländat timmerhus hör vackra knutar. Den klassiska Dalaknuten måste göras med handverktyg. Enklare knutar kan du såga med motorsåg efter mallar som du själv tillverkar. Styrklackar till sågsvärdet följer med på köpet.

Ett annat nyttigt tillbehör är ett magnetiskt anhäng för fogsvansen. Logosol lagerhåller ett bra anhäng av Nobex fabrikat som kompletterats med en aluminiumprofil för bättre precision och enklare användning.

Med Logosols metod kan alla efter lite träning timra sig ett hus. I Junsele utanför Sollefteå driver

Så här ser timringstillsatsen ut. Med den och en Solosåg blir det enklare att timra.

kommunen ett projekt för arbetslösa som timrar stugor. Personalen byts hela tiden ut. Ändå lyckas man hålla en jämn produktion av stugor i Schweizisk stil till ortens föreningar.

Boken "Från stock till stuga" från ICA-Förlaget innehåller mycket läsvärt om timringens konst. Boken finns på biblioteket och i bokhandeln. Den kan också beställas från Logosol.

Så här tillverkas draget med hjälp av en motorsåg, monterad i en tillsats till Solosågen.

Smarta kommuner sågar bort arbetslöshet

Med hjälp av kommunala Solosågar sysselsätts 100-tals arbetslösa med att bygga vandringsleder, sportanläggningar och mycket annat.

– På några timmar förvandlar vi kommunens egen skog till grillkojor, vedbodar, vindskydd, skyltar och allt vad vi önskar oss, berättar Lars Fahlberg på kommunens fritidskontor i Sundsvall.

Arbetslösheten plågar hela landet. Kommunerna har ett särskilt ansvar att ordna sysselsättning. Men även deras kassakistor silar.

Flera smarta kommuner har istället köpt in Solosågar. Då får de helt plötsligt råd att bygga massor av saker som gagnar kommunens invånare.

– Med hjälp av en enda Solosåg kan vi sysselsätta tio personer, berättar Olav Henriksson, ledare för ett ALU-projekt i Junsele, norr om Sollefteå. Jag har svårt att tänka mig något annat som skapar så många jobb för så lite pengar.

Kort utbildning

Kommuner har ofta egna skogar där man sysselsätter arbetslösa med röjning. Men idag räcker

uppgifterna inte till för ge alla arbetslösa meningsfulla sysslor. Det gäller att hitta något som både gagnar de arbetslösa och kommunens invånare.

– Solosågen är det perfekta redskapet. Vi kan ta till vara skog, som vi knappt får något betalt för, och bygga sånt behövs och som uppskattas av invånarna, säger Jan Wiklund som leder ett ALU-projekt i Valdemarsvik.

Ett problem är att ALU-anställningen bara räcker i fyra månader.

– Vi byter folk upp i kvarten och därför får skogarna inte vara för krångliga att lära sig, säger Olav Henriksson i Junsele.

Hans kollegor i Valdemarsvik och Sundsvall har samma uppfattning. Lars Fahlberg i Sundsvall tycker att Solosågen är perfekt.

– Den är så enkel att sköta att nytt folk kan instrueras på några minuter, säger han.

Inget krångel

En ytterligare fördel är att Solosågen inte kräver några speciella arrangemang. Den fraktas ut i skogen på taket av en personbil och kan ställas upp var som helst. Man behöver inte ens göra marken plan, vilket är fallet med andra typer av sågverk.

Men det bästa av allt är resulta-

ten som uppnås. Arbetslösa runt hela Sverige har snickrat ihop de mest fantastiska och nyttiga saker med det Solosågade virket.

I Junsele var det första projektet att såga ut tio meter långa balkar till ett nybyggt forskarcentrum. Numera har man startat en liten husfabrik som timrar stugor till föreningar, vindskydd och mycket annat. Kommande projekt är en skidstadion till junior-SM på skidor 1995 och en handikappanpassad ridstig från Sollefteå till Junsele.

Nöjda politiker

Sundsvalls kommun har byggt ett stort friluftsområde med skidbroar, planskilda korsningar, raststugor, förråd, vindskydd, en äventyrsslinga och rejäla skyltar med tak.

Och i Valdemarsvik har man byggt stugor för torghandlarna, ett miljöhus för torgurister, renoverat en laxtrappa, startat serieproduktion av busskurer, tillverkat blomlådor och ligger nu i startgroparna för att bygga en vandringsled.

– Det roligaste är all uppskattning vi fått. Alla, o m politiker, är nöjda, summerar Jan Wiklund i Valdemarsvik.

Såghjälp till Bulgarien

Alla minns säkert de förskräckliga TV-bilderna från ett barnhem i Bulgarien.

Nu har barnen fått det mycket bättre, bl a tack vare hängivna hjälpsatsar från befolkningen i Leksand.

Barnhemmet ligger i byn Ghimes i Transylvanien, en del av Bulgarien som mest är känd för en viss greve.

TV-bilderna väckte avsky i hela världen. Och i Leksand beslutade man sig för att hjälpa. Alla från kommun och kyrka till Rotary-klubben och ords-

tidningen gick ihop. Den olycksdrabbade byn blev vänort till Dala-metropolen.

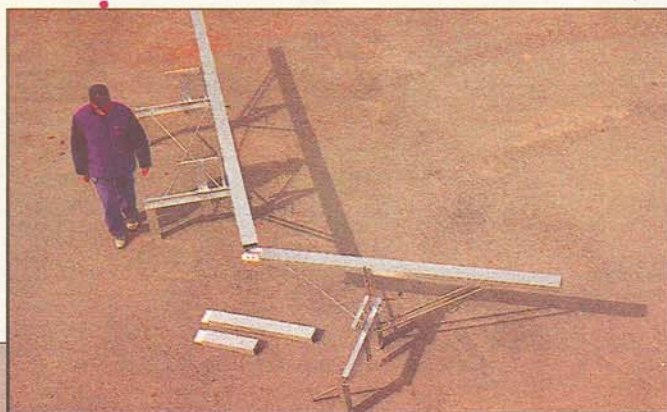
Snabbt konstaterade man att Transylvanien är rikt på skog, men att de flesta sågverk ur funktion. Således vände sig Rotary till Logosol.

– Solosågen är perfekt i det väglösa landet runt Ghimes, berättar rotarymanen Bengt Lindner.

Solosågen har kommit till stor användning i en landsända där många hus är i akut behov av renovering. Och det visade sig att befolkningen lärde sig att använda sågverket trots knapphändig instruktioner.

System Logosol

Logosol är mycket mer än Solosågen. Här ser du ett axplock produkter som du kan kombinera ihop till en anläggning för småskalig träbearbetning som passar dina behov. Inte för mycket, inte för lite utan precis vad du behöver. Och det bästa är att allt passar ihop. När behoven ökar, kompletterar du sågverket. Till vänster ser du ytterligare ett tillbehör, timringstill-satsen som är oundgänglig för den som vill timra sig en stuga.

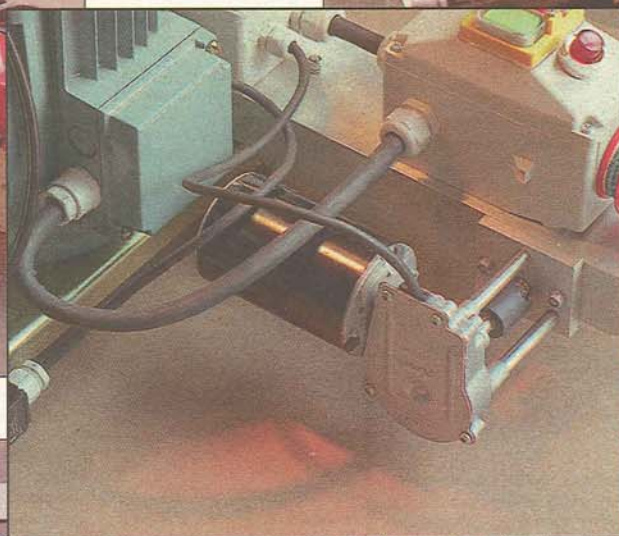
Solosågen kan förlängas i fyra steg. 0,5, 1 och 2,5 meter extra. Eller med en sågbänk till.

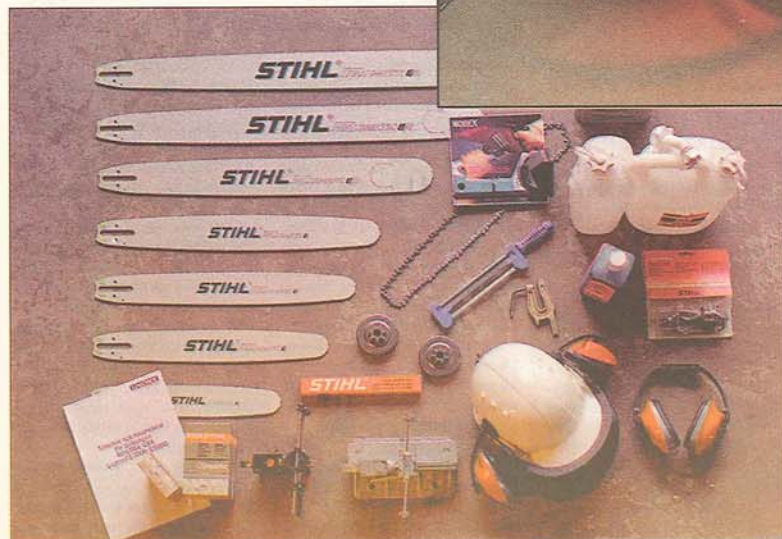
Vägen till effektivare, tystare och billigare sågning heter elsåg. Hos Logosol väljer du mellan två starka trefasssäger. Den största har en specialmotor från ABB på 5 kW.

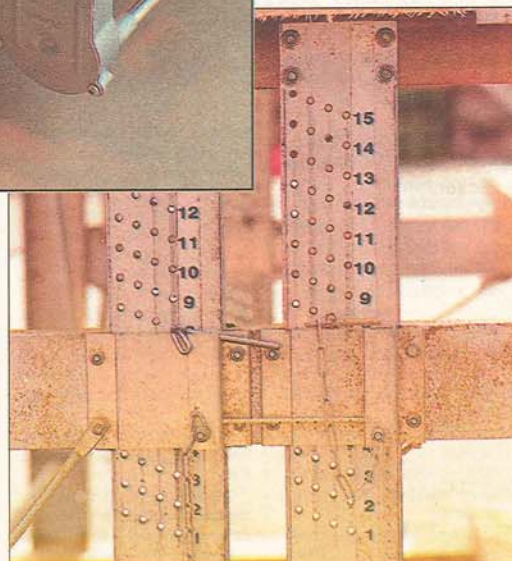
Du väljer mellan två starka bensinsågar, Stihl 064 (85 cc, 6,5 hk) och Stihl 084 (120 cc, 8,5 hk)

Till vänster syns ett tekniskt raffinerat tillbehör, en datastyrd matningsmotor till Logosols elsåg. Den ger maximal matning och stannar när stocken tar slut.

Inget varar för evigt. En vacker dag behöver du nya kedjor och svärd, tillbehör och reservdelar. Allt finns hos Logosol (t o m kedjeolja). Ring in din order och den skickas direkt hem till dig.

En vanlig Solosåg klarar galant stockar på 500 kg enligt Statens Maskinprovningar. För den som arbetar med riktigt grovt timmer finns en förstärkningstillsats med dubbla hålskivor och längre stockhyllor. Du kan köpa din Solosåg direkt i förstärkt utförande eller bygga om den i efterhand.

Den enda kedjan för ett sågverk

Det finns bara en motorsågkedja med tunt sågspår speciellt utvecklad för sågverk.

Logosol har ensamrätt på kedjan som tillverkas på Stihls fabrik i Schweiz.

– Den klyvslipade Piccokedjan sågar snabbare och håller längre än omslipade standardkedjor, berättar Logosols konstruktör Bosse Söderholm.

Motorsågskedjor är optimerade för huggning och kvistning. Kedjan arbetar under några sekunder i taget, den ska skära snabbt och inte kasta. Fin såg- och smalt sågspår är mindre viktigt.

Vid klyvning jobbar kedjan i längre pass och mer material ska avlägsnas. Huggarkedjan är mindre lämplig, därför har man länge slipat om kedjor för klyvning.

Därför den enda

Vinkeln på skärtanden, kallad skoveln, ändrades från 35 grader till 5-10°. Det ger en aggressivare kedja som sågar snabbare.

Varför har ingen utvecklat sågverkskedjor tidigare?

Förklaringen är att Stihl säljer Logosols sågverk över hela världen och därför var det naturligt att ta fram en speciell sågverkskedja.

Picco-kedjan är konstruerad för proffsbruk. Den klarar stora matningseffekter, ger lugn gång och släta sågtytor.

Sågverk ställer andra krav på smörjning. Skogsbruket använder ovansidan av svärdet mer än undersidan.

Viktig smörjning

Vid klyvsågning används hela tiden undersidan och det är svårt att få oljan att hänga med runt svärdspetsen.

Därför är det speciellt viktigt att använda ett system som ger maximal smörjning på undersidan av svärdet, vilket Stihl har.

Man har extra stora oljefickor i kedjan. En större del av oljan blir kvar till baksidan. Finessen, som kallas Ematic, finns idag på alla Stihl-kedjor och leder till minskad oljeförbrukning och bättre smörjning, speciellt på undersidan av svärdet.

Fabriksslipad

Den synliga förbättringen är en ny skovel med 5 graders filvinkel. Det är i praktiken omöjligt att hålla en helt jämn och hög kvalitet vid omslipning. Dessutom försvinner en del av kedjans livslängd vid omslipning.

– En viktig fördel är att man startar med en fabriksslipad kedja. Då lär man sig hur det ska göras som vanligt. Skillnaderna är bara filvinkeln. Rätt fil får du föresten med på köpet av Solosågen.

En av de vanligaste frågorna till Logosol är hur man filar en Solosågskedja. Svaret är att man gör som vanligt. Skillnaderna är bara filvinkeln. Rätt fil får du föresten med på köpet av Solosågen.

– Det är viktigare att få kedjan riktigt vass än att hålla exakt rätt filvinkel, poängterar Bengt-Olov.

Du kan bygga med nysågade plankor

Väntans tid kan vara svår. Speciellt om man har en stabbe nysågade brädor och måste vänta i månader på att det ska torka. Men det går faktiskt att snickra i nysågat.

Många yrkesmän avråder från att snickra i rått virke. Men Logosol har gården full med bevis på att det går alldeles utmärkt.

– Vi har byggt bodar, timmerhus och utemöbler av nysågat virke med utmärkt resultat, berättar Bengt-Olov Byström.

Många solosågsägare bygger bryggor och vindskydd med virke direkt från sågbänken.

Det viktiga är att tänka efter innan man bygger.

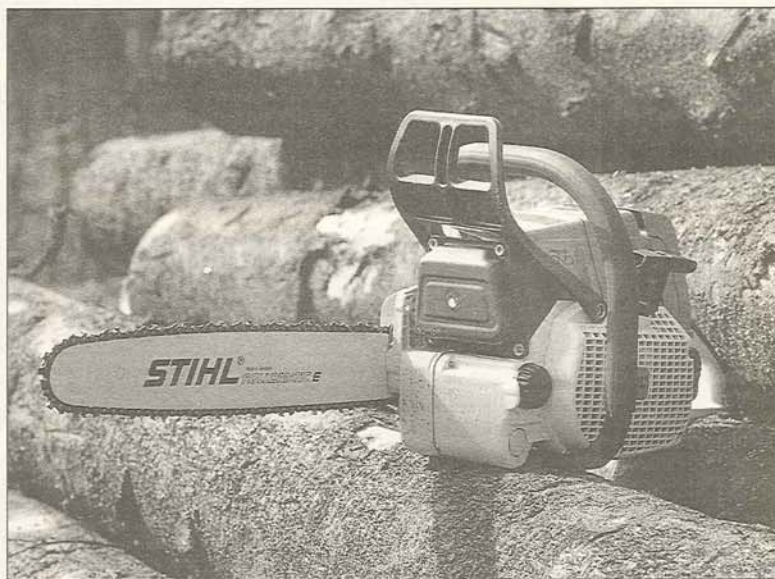
Först måste man vara medveten om att virket krymper när det torkar. Efter några månader blir det ovillkorligen glipor mellan plankorna. En metod att komma tillrätta med detta problem är skruvade konstruktioner som man kan efterdra.

Konstruktionen måste vara sådan att luften kommer åt att torka virket på plats. En modell kan vara att bygga stommen i rått virke och låta det torka. Efter några månader fortsätter man bygget.

Självfallet ska man inte ytbehandla bygget förrän virket har torkat.

Nysågat går alltså utmärkt att använda om man tar hänsyn till att trä behöver luft för att torka och att det krymper under processen.

Håller motorsågen för ett sågverk?

Stihls motorsågar har en suveräna förmåga att motstå överhettning. Det är förklaringen till att de fungerar så bra i sågverk.

Vid huggning belastas motorsågen maximalt under några sekunder.

I ett sågverk handlar det om flera minuter. Håller verkligen motorsågar i sågverk?

Det första kravet på en motorsåg för sågverk är styrka. En vanlig proffssåg för den typ av skogsarbete som vi har i Sverige räcker inte till. Helst bör motorn vara större än 70 cc.

Alla motorsågar i denna storlek som finns på marknaden är av bra kvalitet.

I många avseenden är fabriken väldigt lika. Även de argaste konkurrenter kan ha identiska komponenter under skallet.

Om du köper en motorsåg i de största storleksklasserna får du en maskin som fungerar bra till det en motorsåg normalt används för.

Du kan också räkna med mycket lång livslängd.

Skärutrustning

Svärd och kedjor är A och O för att motorsågen ska fungera i ett sågverk.

Logosol har fem års erfarenhet av pusslande med svärd, kedjor och kedjedrev till alla upptänkliga fabrikat och typer.

– Vi säljer Solosågen även utan motorsåg och gör vad som är möjligt för att hjälpa kunder som redan har en stark motorsåg. I regel lyckas vi få fram en lösning som fungerar någorlunda, berättar Bengt-Olov Byström på Logosol.

Men det finns bara en stor motorsåg som kan utrustas med en komplett skärutrustning där kedjedrev, svärd och kedjedrev är utvecklade för att passa ihop perfekt. Det är Stihl 064.

Alla andra sågar orsakar problem. Det är kedjedrev som inte passar perfekt, svärd som är

aningen för tjocka för tunna sågverkskedjor och noshjul med något fel kedjedelning.

– Vi ger alltid rådet till kunderna att skriva upp vilka komponenter man har om vi lyckats komponera ihop en utrustning som fungerar. Då slipper vi starta ett detektivarbete nästa gång kunden behöver nya kedjor, svärd eller drev, säger Bengt-Olov.

Bra kylning

Sågning med högsta belastning under lång tid i ett sågverk sliter faktiskt mindre på en motorsåg än vanligt skogsarbete med ständiga accelerationer av motorn och högsta varvtal. Problemet är risken för överhettning.

Den viktigaste egenskapen hos en motorsåg för sågverk är därför att den tål långa körtider och inte överhettas.

Många motorsågar har en förbindelse mellan förgasare och cylinder som inte ger tillräcklig värmeisolering för långvarig körning i varmt väder.

Varma dagar blir förgasaren så het att motorn slutar fungera. I bästa fall leder det till att sågen vägrar starta innan den svalnat. I värsta fall kan motorn skäras.

Problemet med driftstörningar i varmt väder är välkänt bland skogsarbetare. Sågar som inte tål att bli ordentligt varma är olämpliga till sågverk.

En stor del av Stihls sågar går till tropiska länder. Det innebär långa driftsperioder med maximal belastning i ett hett klimat.

Stihl har tagit hänsyn till detta i konstruktionen. Exempelvis är förgasare och cylinder rejält åtskilda och förenade med en värmeisolerande gummibäl.

Fungerar perfekt

Facit av mer än 5000 levererade Stihl-sågar är att motorsågarna fungerar mycket bra i ett sågverk. Logosol svarar för den tvååriga

garantin och alla problemsågar skickas in till Logosol. Trots generösa villkor får man inte in speciellt många sågar.

Sågarna är tillförlitliga med underhållsfri elektronisk tändning, bra ergonomi, den säkraste kedjebromsen av alla enligt tester av Lantbrukshälsan och ett luftfilter som är mycket enkelt att rengöra.

– Stihl 064 är även suverän vid huggning i grova bestånd, säger Bengt-Olov som påminner om att man måste byta ut svärd, kedja och drev till huggardito.

Du kan välja mellan två motorsågar:

- Stihl 064. Ett kraftpaket som hängit med Solosågen från starten. Den är på 85 cc och 6,5 hk.
- Stihl 084 är en av marknadens största motorsågar. Motorn är på hela 120 cc och 8,5 hk.

Stihl 064 räcker för de flesta uppgifter. Men ska du såga riktigt grova stockar och använda långa svärd, är Stihl 084 ett bättre val.

Priset

Logosol säljer Stihl 064 till ett pris som ligger långt under motsvarande produkter ute i handeln.

Internationellt ligger sågen i högsta prisklass. Bengt-Olov konstaterade efter att ha deltagit i en skogsmässa i Schweiz att en schweizare kan flyga lågpris från Zürich till Härnösand för att köpa en Stihl 064 av Logosol och fortfarande ha en slant över jämfört med att köpa den hemma...

Logosols låga pris beror på stora inköp. De är Sveriges största köpare av motorsågar och har ett kostnadseffektivt distributions-system. Sist men inte minst – motorsågsförsäljning är inte Logosols levebröd.

– Vi har med sågarna för att sågningen ska fungera för våra kunder och behöver inte tjäna så mycket på varje såg, avslutar Bengt-Olov.

Tillbaka till forntiden

Virket till forntidshuset sågades på plats med Solosågen. Bara till halmtaget gick det åt 2000 löpmeter läkt.

– Kommer inte virket till oss så får väl vi gå till skogen och hämta det.

Så resonerade Pierre Egholt när han som byggarbetsledare skulle realisera ett sedan länge efterlängtat projekt. Nämligen att med Solosågen bygga ett forntidshus för alla barn som årligen vistas på lägerskolan vid Fiskeby kursgård.

Lägerskolan och kursgården ligger idylliskt placerad på en udde vid Hjälmaren några mil norr om Katrineholm.

Numera ägs anläggningen av en stiftelse och används både för lägerskolor och kursverksamhet. Stenåldersliv är alltid fascine-

rande för barn och är därför ett återkommande tema på lägerskolorna.

– Vi har flera byar där vi går tillbaks 6000 år i tiden och gör olika hantverk i lera, skinn, ben och trä, men framför allt lagar vi mat på forntida vis. Det vi saknade var ett riktigt forntidshus där vi kan samlas under ett tak, berättar Pierre.

Gamla ekar

Som utbildad snickare var det självklart att Pierre skulle ta hand om bygget.

– Jag såg en demonstration av Solosågen och förstod att den skulle passa perfekt eftersom vi har egen skog på området, bl a gran och ett fint bestånd av 100-åriga ekar.

Huset är ett sex meter högt s k långhus på 12 x 8 meter som är uppbyggt av tre stolpar i mitten, omgärdat av sex stolpar.

Huset är byggt efter tidigare rekonstruktioner, men anpassat för att praktiskt fungera i verksamheten. Det viktiga är atmosfären av forntid.

2000 meter

– Vi har verkligen haft nytta av Solosågen. Den är perfekt när det gäller att kanta och forma virket. Eftersom vi inte använder spik i bygget har vi gjort trägångjärn till dörrarna.

Pierre berättar att det gått åt en hel del virke till bygget som på-

började hösten 1993. Bara till halmtaget gick det åt 2 000 meter läkt!

I maj var det invigning av huset, en händelse som det talas mycket om i bygden.

En smedja

Huset ska användas som hantverksplats och inreds med bänkar och stolar. Här ska finnas krukor, bakstenar, lerkärl, skinnpåsar, vävstolar och malmstenar.

I mitten av huset byggs en ned-sänkt lerugn. Röken fångas upp av en kåpa av råhud och förs ut genom rököppningar.

En trappa uthuggen ur en stock leder upp till ett skinngarveri och ett sovloft.

– Nästa uppgift blir att bygga en smedja en bit bort från forntidshuset. Längre vägar vi inte blicka just nu, men det finns många vackra platser och gott om idéer till nya projekt.

I forntidshuset finns inte en enda spik. T o m gångjärnen är av trä.

– Vi har verkligen haft nytta av Solosågen, säger Pierre Egholt som är mannen bakom forntidshuset.

Hede lever på hoppet

Med Solosågen bygger Hede IK Sveriges femte internationellt godkända K 90-hoppbacke.

Två Solosågar gör Hede i Härjedalen till centrum för backhoppningen i Sverige.

Hede IK bygger nu en K 90-backe, den femte i Sverige, vilket ger klubben möjlighet att ordna SM.

– Vi räknar med att första hoppet sker under 1995, berättar projektledaren Alf Hedström.

Stora idrottsprojekt lyser idag med sin frånvaro. För gick för-
eningarna till sin kommun och beställde lokal.

I pengabristens tidevarv är nya idrottsanläggningar det första samhället spingar in på.

I Hede har backhoppningen

lång tradition med rötter på 1930-talet. I byn finns tre hoppbackar, den längsta 45 meter. Alldeles för kort för att bedriva träning och tävling på toppnivå.

– Klubbens talanger får åka till Norge för att träna i en riktig backe. Det kan bli 50 mil för ett enda träningspass, berättar Alf.

Norsk inspiration

Hede har gjort sig känd över landet som backhopparorten framför andra. När TV:s Ingvar Oldsberg gav folk i uppdrag att lära sig farliga saker, var det Hede IK som utbildade den utvalde i backhoppning. Självklart borde man ha en internationellt godkänd backe.

Klubben insåg på ett tidigt skede att det krävdes mycket ideellt arbete för att förverkliga

drömmarna. Kommunen hade inte råd att finansiera ett så stort projekt.

– De norska föreningarna har alltid byggt själva och där står backarna knut vid knut. Vi har hämtat mycket inspiration från grannlandet, säger Alf.

Start med Solosåg

Startskottet blev inköp av två Solosågar. Det var bara småpotatis mot vad som skulle komma.

– Solosågen blev en viktig symbol. Den visade att vi hade möjlighet att bygga backen i egen regi, säger Alf.

Totalt har man sågat över 2000 stockar. En del träd fanns på klubbens egen mark, resten tiggde man ihop från kommunen och skogsägare. Tiden var begränsad, så en del av jobbet fick läggas ut på en bysåg. Solosågen har fungerat lika bra som förväntat och ska göra tjänst många år till.

– När backen är klar ska vi använda sågverken för att bygga domartorn och sekreterier. Solosågen är en investering som idrottsföreningar har nytta av i många år, anser Alf.

Hoppbacksfabrik?

Med hjälp av ingenjör Ivan Lunnehed utvecklades en helt ny byggmetod. Backen har under vintern byggts i moduler inomhus på samma sätt som prefabricerade småhus.

Varje modul är 3,5 meter hög och de staplas ovanpå varandra till sex torn som bär upp backen. De två tornen längst bak är hela 35 meter höga och inuti ett av dem finns trappan till toppen.

– Vi funderar på att starta hoppbacksfabrik och hjälpa andra föreningar i Sverige och Norge, säger Alf som redan säljer en liten transportabel backe som transporteras på en släpvagn och görs hoppklar på en timme.

Det riktigt dyra är markberedningen. Underbacken måste hålla en viss form och till detta jobb inköptes traktor, dumper, grävmaskin, lastbil och en bergbortvagn. I Hede finns alltså alla resurser för att bygga nya backar.

Framtiden

Nu går hela Hede och väntar spånt på den nya backen. Den kommer att synas över hela samhället och skapa mycket aktivitet. Norges mest lovande hoppartalang har redan meddelat att han tänker förlägga sin träning till Hede.

– Med hjälp från Norge hoppas vi kunna fostra elithoppare, säger Alf.

Erfarenheterna av att bygga ideellt är mycket goda. När klubben i handling visade att man menade allvar, blev både kommun och länsstyrelse mycket positiva.

Man har fått hjälp med såväl ALU-anställda och beredskapsarbete som pengar till inköp.

– I framtiden måste föreningslivet satsa mer eget arbete. Det går lika bra att bygga en ishall eller ett ridhus på det här sättet. Solosågen är en mycket bra inspirationskälla som föreningen har stor nytta av under många år, avslutar Alf Hedström.

– Solosågen fungerar mycket bra och är lätt att lära sig, säger Lennart Svensson, lärare i solosågning på Sparrsätterskolan utanför Mariestad.

Kurser i sågning

Han har mer än 15 års erfarenhet av småskalig sågning. Senast inom ett svenskt biståndsprojekt i Costa Rica.

Idag är Lennart Svensson kursledare på skogsgymnasiet Sparresätterskolan i Lerdala utanför Mariestad. Vad gör han? Föreläser om småskalig skogsteknik naturligtvis!

– Det är verkligen på frammarsch idag, säger han.

Kurserna hålls inom skolans naturvårdsprogram, men vänder sig även till grupper utanför skolan, både skogsägare och andra intresserade.

– Kortkurserna i solosågning har blivit en succé. Vi fick långt fler anmälningar än vi räknade med.

En Solosåg finns redan på plats. Det hade den framsynte rektorn Karl-Henrik Höckerfelt sett till.

Sågverket har nu kompletterats med elslåg och timringstill-sats. Ytterligare sågar hyrs in till kurserna.

– Vi visste av egna erfarenheter att Solosågen fungerar mycket bra och är lätt att lära sig.

Även marknadsföring

På endagskurserna får deltagarna öva praktiskt och lära sig hur Solosågen sköts på bästa sätt.

Men i programmet ingår även teori och diskussioner om virkespriser, lagring och marknadsföring.

– Om husbehovssågning är motivet för sågverket så är priset den viktigaste frågan. Om man har råd, om det lönar sig. Investeringen ska ställas mot att köpa färdiga bräder, säger Lennart.

Om man däremot tänker sig att sälja virke eller såga på lego så möter man en marknad. Där gäller det att sätta sig in i människors behov, att leta efter egna nischer.

– Det finns en marknad för små

sågverk, t ex sommarstugeägare som behöver små kvantiteter, en grupp som kan bearbetas mycket effektivt.

Genom skolan skapas nu ett kontaktnät mellan ägare av små sågverk.

Planer finns att göra en "Småsågarkatalog" på länsnivå i Skaraborg.

Katalogen kan utnyttjas för den enskildes marknadsföring av tjänster och produkter samt för gemensamma aktiviteter i samband med mässor och skogsdagar.

Förening för småsägare

Föreningen "Småsägarna i Skaraborg" är under bildande.

Den ska stödja medlemmarna genom att hålla dem informerade om priser, produkter och tjänster, förmedla önskemål och förfrågningar på olika sortiment, bevaka utvecklingen av maskiner och produkter samt ordna kurser och konferenser och delta vid mässor.

– Föreningen är ideell. Småskalig sågteknik är något vi utvecklar på egen hand utan tjänstemän. Tekniken ligger rätt i tiden med rätt pris utan mellanhänder. Den är flexibel, kundanpassad, miljövänlig och minimerar transporterna. Listan kan göras lång, säger Lennart.

Du gör miljön en tjänst om du sågar plankorna själv istället för att köpa färdiga på brädgården. Det är småskaligheten och korta transportsträckor som gagnar miljön.

Först ska vi slå fast att det inte finns någon helt miljövänlig sysselsättning.

Alla mänskliga aktiviteter påverkar naturen, även småskalig sågning. Ordet miljövänligt är därför bannlyst av miljöexperterna.

Miljöarbete handlar om att välja den minst skadliga tekniken. Alternativen till eget sågverk är vanligtvis att köpa industrisågade plankor på en brädgård.

Långa transporter

Plankan på brädgården var en gång ett träd i en skog någonstans i Sverige.

Trädet avverkades med skogsprocessor och kördes ut till närmaste bilväg med en skotare. Där hämtades stocken upp av en timmerbil som körde till sågverket 5 - 10 mil bort.

Själva sågningen är energisnål och man tar ofta vara på bark och spån för användning som bränsle eller som råvara för spånskivor. Den färdiga plankan skickas in i ett energislukande torkhus.

Sedan får den återigen åka lastbil många mil för att hamna på din brädgård. Sista biten hem till dig får plankan åka med brädgårdens lastbil eller din egen bil.

Lägger man ihop alla steg i processen, blir resultatet mycket avgaser och stor energiförbrukning. Och det mesta går åt till transporter över långa avstånd.

Såga på hemmaplan

Om du sågar själv, lägger du Solosågen på biltaket och kör ut i skogen.

Där hugger du ned de träd som du behöver, postar stockarna i rätt längder och sågar upp plankorna på plats.

Miljön tjänar på minisågverk

Spånet kan du med gott samvete lämna kvar i skogen. Det behövs som mullämna.

Alternativt kör du hem stockarna med traktorn och sågar upp dem hemma på gården med din elsåg.

Torkningen sköter solen om och bakarna sågar du upp till ved. - Småskalig sågning förbrukar mindre energi och tillför naturen mindre föroreningar. Den stora miljövinsten är att transporterna minskar radikalt, anser Bengt-Olov Byström på Logosol.

Aluminium för miljön

Solosågen tillverkas av aluminium, en metall med oförtjänt dåligt miljörykte.

Andra tillverkare av minisågverk skjuter in sig på att de använder stål, underförstått att det skulle vara mer miljövänligt. Så är inte fallet.

Följande uppgifter är hämtade från skrifter "Aluminium ur energi- och miljösynpunkt", utgiven 1991 av Aluminiumteknik. Den kan beställas från Gränges Information Center, tel 08-753 59 50.

Aluminium är näst efter syre och kisel det vanligaste grundämnet i jordskorpan. Hela 8 procent av vår planet är aluminium och finns i o m i vår föda.

Det aluminium vi använder industriellt är bundet i olika berg och jordarter. Den högsta andelen finns i jordarten bauxit, som är vanligt förekommande runt

ekvatorn. Bauxit bryts i dagbrott ungefär på samma sätt som vi i Sverige bryter torv.

Jämför volymen!

Årligen friläggs runt 25 km² mark i världen för bauxitbrytning.

Sveriges torvbrytning omfattar ungefär 65 km². Efter brytning återfylls och planteras området.

Det går åt mycket energi vid tillverkningen av primäraluminium. Nyframställning av ett kilo aluminium kräver 35 kWh. Ett kilo stål förbrukar bara en fjärdedel, 9 kWh.

Men då måste man ha följande klart för sig:

- Aluminiumets specifika vikt är bara en tredjedel av stålets. Aluminium är mycket starkare per kilo, vilket gör att man kan göra betydligt lättare konstruktioner. Denna egenskap utnyttjas i flygplan och numera även i bilar med Audis miljöbil helt i aluminium som det senaste exemplet.

- Aluminium formas enkelt till starka och lätta fackverkskonstruktioner. Ett exempel är Solosågens linjal.

En jämförelse måste därför göras som energiförbrukning per volymenhet. Aluminium förbrukar 95 kWh/dm³, medan stål kräver 70 kWh för samma volym.

Inget för soptippen

Aluminium kan enkelt återvinnas. Till skillnad från t ex papper slits det inte, utan kan återvinnas hur många gånger som helst. Omsmältning drar bara 5 % av

den energi som krävs för nyttillverkning.

En fjärdedel av det aluminium som används i Sverige är återvunnet och ansvariga myndigheter räknar med att minst 60 % kommer att återvinnas i slutänden.

Kraftiga aluminiumkonstruktioner som Solosågen kommer aldrig att hamna på en soptipp. Beroende på att metallen vägrar att rosta, kan det dröja 100 år och mer innan t ex din Solosåg smälts ned igen.

Rosttåligheten beror på att aluminium oxiderar oerhört snabbt och bildar ett tätt skikt som stoppar vidare angrepp. Metallen reparerar själv skador i det skyddande skiktet.

Lättare för dig

Nästa pusselbit är kostnaden att transportera den färdiga produkten.

Om Solosågen tillverkades av stål, skulle den väga minst dubbel så mycket. En Solosåg väger under 40 kilo plus motorsåg. Det finns en snarlik konstruktion av stål som väger över 200 kilo.

Låg vikt betyder billigare och mindre energikrävande transporter för Logosol och för dig. Du lyfter själv Solosågen och två personer bär den långt ut i skogen. Ett sågverk av stål måste flyttas med bil.

I längden sparar du massor av energi på att Solosågen är tillverkad av aluminium. Och tänk på all kraft du själv sparar på att slippa bära onödiga kilon.

Så här torkas virket

Proffsen greppar en plank, knackar på den och förklarar sakkunnigt att den är torr.

Hur lär man sig att torka virke? Svaret heter erfarenhet, men grunderna är inte svåra att lära sig.

Som allt annat handlar det om att vara noggrann.

Regel ett är att plankorna sågas parallellt med mårgen. Annars vider de sig oavsett hur väl man torkar.

Välj en plats med plan mark utan vegetation. Börja med att lägga ut ströbrädor med en meters mellanrum.

Torra strö

Ströna ska vara av torrt virke, inte från samma sågning, och fritt från mögel, alger och blånad.

De ska vara ungefär en tum breda (25 mm). Lägg ströna ovanför varandra, så att inte plankorna blågnar.

Bygg höga och smala stabbar och lägg det sämsta virket överst. Tyngden håller plankorna längre ned raka.

Ovanpå detta bygger du ett tak. Om du använder presenning, se till att det inte blir för tätt.

Om du lägger en presenning direkt på stabben, leder det till att avdunstat vatten stannar högst upp och att de översta plankorna aldrig torkar.

Torka året runt

Om du sågar på senvintern och utnyttjar de torra värvindarna, är virket leveranstorrt (cirka 20 % fuktkvot) efter 2-3 månader. Under andra delar av året tar det längre tid.

Om virket ska användas inomhus måste det torkas ytterligare.

Strö upp det inomhus i en miljö med samma luftfuktighet som i den lokal där de färdiga produkterna ska användas.

Det går att lufttorka virke under alla tider på året. Torktiden blir dock betydligt längre.

Men det är bättre att såga direkt än att låta stockarna ligga. Risken för torskprickar, blånad och mögel är större i hela stockar än i uppsågat virke.

Hur duktig du än är kommer en del plankor att vrida sig eller bli kupiga. Det beror på spänningar (tjur) eller t ex på att det är fler kvistar på ena sidan av plankan.

Här är ett levande bevis på att Solosågen klarar större stockar än något annat sågverk.

Eken var över sex meter lång, 90 cm bred och vägde fyra ton.

Gunnar Sandberg i Östhammar köpte Solosåg för att såga på beställning. Men han tvekade inför uppgiften att såga uppjätte-eken.

Bengt-Olov Byström från Logosol reste dit tillsammans med sonen Mattias.

Det är sällan som de får möjlighet att ge sig på en så här stora bamsar. I Härnösand, där Logosol håller till, finns en enda ek och den får man inte hugga ned.

Solosågen klarar grövre och tyngre stockar än jämförbara sågverk. Men den här eken var i största laget i o m för en Solosåg, eller rättare sagt för far och son Byström som inte kunde rubba stocken i fläcken.

Lösningen var att montera sågverket upp och ned på stocken. Med hjälp av en Stihl 084 och ett 90 cm svärd hade eken snart förvandlats till vackert mönstrade ekbrädor i jätteformat.

Fyra ton ek i Solosåg

En nöjd Mattias Byström lutar sig mot den uppsågade ekstocken. Plankorna är 90 cm breda och stocken vägde hela 4 ton

Vad är det som får en inbiten Stockholmare, tillika journalist, att fly storstaden och starta fårfarm på Gotland?

– Tja, jag hade hållit på med fårskötsel vid sidan om mitt jobb. När jag sedan blev arbetslös föll det sig naturligt att fortsätta med det, säger Peter Pettersson.

I mars 1991 köpte Peter och hans fru Birgitta en gård, som fått namnet Norrgårde, i Lärbro på Gotland.

Idag driver de gården som ett aktiebolag. Peter står för fårskötseln och Birgitta arbetar hemifrån som redaktör för olika tidningar i Stockholmsområdet.

Att vara öppen för nya livsstilar och våga prova på olika sysselsättningar, verkar vara en självklarhet för Peter.

Jobbade för Werner

Innan han bestämde sig för att satsa på lantbruk, jobbade han som chefredaktör för VPK:s numera nedlagda tidning Ny Dag.

Desförinnan var han politisk sekreterare åt Lars Werner under tio års tid.

– Men i grunden är jag byggnadsarbetare. Någon formell journalistutbildning har jag inte, säger Peter med ett skratt i rösten.

Han ser ut att stortrivs med sin nya sysselsättning som fårfarmare.

Att sköta om 250 tackor är emellertid inget latmångsö. De kräver ofta passning, framförallt när det är dags för lamning.

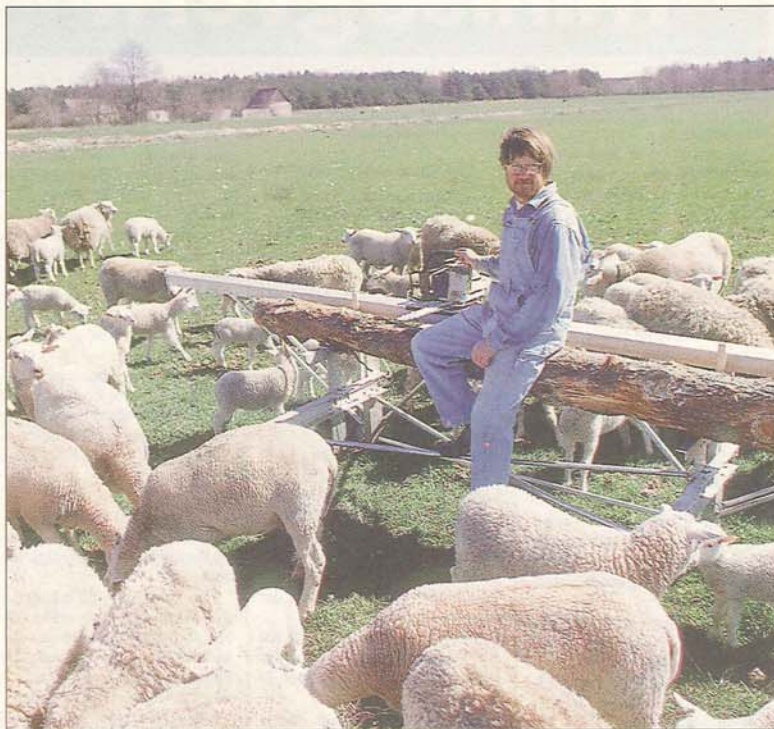
Stor hjälp av sågen

Därutöver måste det även till en hel del snickeriarbete som t ex grindar, stolpar och fårhus.

I det fallet har Peter haft stor hjälp av sin Solosåg.

– Jag kan utan problem ta ut de dimensioner och längder jag vill ha på virket. För mig är det en stor fördel eftersom jag behöver mycket virke till grindar.

Sågverk och får när Werner går

– Solosågen gör sitt jobb och krånglar sällan, säger Peter Pettersson som bytte rikspolitiken mot fårskötsel och sågverk.

Peter köpte sin Solosåg för två år sedan, något han inte haft anledning att ångra. Men innan han fick tillfälle att prova sågen själv var han lite skeptisk.

– Jag tyckte den såg primitiv ut. Men på en instruktionsvideo såg

jag senare att den verkligen fungerade.

Peter och Birgittas gård är på 221 hektar, därav 118 hektar skog. De brukar mest såga till virke på våren, och då ute i skogen för att slippa skräpa ner på gården.

Stolpar av kärnved

– Gotland har ganska dåliga skogsmarker. Virket är torrt och dåligt och går inte att jämföra med kvalitén på fastlandet. Solosågen gör dock ett bra jobb, även på torrt virke, konstaterar Peter.

Med hjälp av statligt stöd, har Peter och Birgitta ställt om en del åkermark till betesmark åt fåren. Inhägnaderna till markerna tillverkar Peter själv.

– Mest har jag sågat kärnvirke till grindar, men det har även blivit en del grova balkar och takstolar.

Bra service

Under de år som Peter har haft sågen har den sällan krånglat. Servicen är mycket bra påpekar han.

Har han exempelvis varit i behov av en ny kedja eller andra reservdelar har företaget alltid ställt upp och snabbt levererat materialet.

– Många av mina bekanta har ringt och frågat om råd. De har varit nyfikna på vad jag tycker om sågen. Jag kan inte säga annat än att jag varmt har rekommenderat den.

Fårskötsel är inget man sysslar med för ullens eller skinnets skull. Det är fårköttet som genererar inkomsterna.

På Norrgårde har man tidiga lamningar, vilket betyder att man även slaktar tidigare, redan i maj månad. Lamningen kräver en konstant övervakning, annars finns risk att lammen dör.

Inga fårskallar

– Hur mycket man passar fåren är naturligtvis upp till en själv. En del har dem endast som en bissyssa, säger Peter och förklarar vidare att hans duktiga vallhund Tikka är en stor tillgång när det gäller vakhållningen av fåren.

Men hur är det egentligen, är får verkligen "fårskallar" som många kanske tror?

– Nej, får är faktiskt mer intelligenta än man tror. De vet mycket och hittar garanterat ut om man t ex har glömt att stänga en grind efter sig, säger Peter.

Han och Birgitta trivs bra på Gotland och har blivit väl mottagna av gotlänningarna.

– Så länge vi orkar och tycker det är roligt kommer vi att fortsätta med lantbruk.

Jag vill veta mer!

Fyll i kupongen och skicka den till Logosol, så får du mer information med posten. Du kan även ringa 0611-182 85 eller faxa till 0611-18289. Kryssa för vad du är intresserad av:

- ☐ Solosågen ☐ Panelhyvel ☐ Logosols elsågar ☐ Automatmatning
☐ Förlängningar ☐ Timringstillsats ☐ Förstärkt Solosåg ☐ Kedjor och svärd
☐ Topp- och mörklyv ☐ Ombyggnad av äldre Solosåg
☐ Jag vill ha löpande information om nyheter från Logosol
☐ Skicka gratis videofilm om Solosågning

☐ Jag har ännu ingen Solosåg ☐ Jag är Solosågs-ägare

☐ Ring mig. Jag träffas säkrast

Namn.....

Adress.....

Postnr..... Ort.....

Telefon.....

Porto

LOGOSOL

Industrigatan 13
871 53 HÄRNÖSAND